ВѢСТНИКЪ
ПЕРЕМЫСКОИ ЕПАРХІИ.

Рôкъ 1898. Выдано 28. Мая. Ч. V.

Ч. 34.

Ч. 1786.

О вписахъ до книгъ метрикальныхъ актôвъ крещеня, вѣнчаня, и похорону при выручованю властивого пароха

Подає ся до вѣдомости Всеч. Духовеньства и точного пôсля тогоже поступованя слѣдуюче, тутешнымъ обѣжникомъ зъ дня 18. Вересня 1886 Ч. 3826 вже разъ въ Епархіи оголошене розпорядженє Выс. ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 10. Серпня 1886 Ч. 7191 въ справѣ вписôвъ до книгъ метрикальныхъ актôвъ крещеня, вѣнчаня, або похорону, єсли сповняє ся ихъ выручаючи властивого душпастыря:

„In Folge der Wahrnemung, dass bei Civilstandsfällen öfter die kirchliche Funktion an Pfarrlingen subsidiarisch von einem anderen als den zuständigen Seelsorger vorgenommen wird, und dass als dann Zweifel bestehen, wie sich bei der Matrikulirung zu benehmen sei, sowie auch thatsächlich bei derselben ein verschiedener Vorgang beobachtet wird, was die im Allerhöchsten Patente vom 20. Februar 1784 bezweckte „allgemeine Gleichförmigkeit“ und „gesetzmässige Sicherheit“ der Matriken gefährdet, — findet das k k. Ministerium des Innern im Einvernehmen mit dem k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht folgendes zur Darnachachtung anzuordnen:

Die Geburten von Kindern, an welchen der Taufakt von einem anderen als dem zuständigen Seelsorger, vollzogen wird, hat mit Reihezahl der zuständige Seelsorger zu matrikuliren, da der Civilstandsfall in dem seiner Seelsorge und Matrik zugewiesenen Sprengel bei einem solchen Glaubensgenossen eingetreten ist, für welchen er zum Seelsorger und Matrikenführer bestellt ist.

Der den Taufakt vollziehende fremde Seelsorger hat einen solchen Fall in sein Geburts- und Taufbuch nur ohne Reihezahl einzutragen und dabei stets zugleich in der Anmerkungsrubrik genau anzudeuten, bei welcher zuständige Seelsorge die Matrikulirung mit Reihezahl stattfindet, sowie in Folge dessen auch die zum betreffenden Zivilstandsacte etwa nachträglich veranlassten Berichtigungen, Ergänzungen und Vormerkungen zu suchen kommen. — Einen zugleich diese Anmerkung enthaltenden wortgetreuen Auszug seiner ohne Reihezahl vorgenommenen

Eintragung hat hierauf der fremde Seelsorger binnen 8. Tagen nach vollzogenem Taufakte entweder unmittelbar oder im Wege der politischen Bezirksbehörde an den zuständigen Seelsorger gegen dessen zu verwahrende Empfangsbestättigung zum Behufe der Matrikulirung mit Reihezahl einzusenden.

Der zuständige Seelsorger hat diese Letztere in seiner Matrik an der nach chronologischer Ordnung gehörenden Stelle nur unter ausdrüklicher, in der Anmerkungsrubrik ersichtlich zu machenden Beziehung auf den von der fremden Seelsorge überkommenen Auszug vorzunehmen, welcher Auszug von ihm gehörig aufzubewahren ist. Bescheinigungen an Partheien über solche Geburts Fälle dürfen nur aus derjenigen Matrik, in welcher gemäss der obigen Anordnung die Eintragung mit Reihezahl stattfindet, vorgenommen werden, und es muss in diesen Bescheinigungen stets auch ersichtlich gemacht werden, von welcher Seelsorge thatsächlich der Taufakt gespendet wurde.

Bezüglich der Eheschliessungen wird an die hierortigen Waisungen vom 6. August 1882 Z. 16258 ex 1881 in Betreff der Matrikulirung der im Delegationswege erfolgenden Trauungen und vom 14. October 1882 Z. 10531 ex 1881 in Betreff der, einen bereits vor der weltlichen Behörde oder vor dem Seelsorger des anderen Brauttheiles stattgehalten Trauung nachfolgenden kirchlichen Acte erinnert. Bei Todesfallen ist wenn eine fremde Seelsorge beim Begräbnisse subsidiarisch intervenirt hat, non dieser dem zuständigen Pfarramte des Verstorbenen binnen 8. Tagen die entsprechende Mittheilung zu machen, im Übrigen sich nach den Anleitungen zu benehmen, welche mit den h. o. Weisungen vom 6. August 1882 Z. 16258 ex 1881 für die Matrikulirung bei Fällen der Beerdigung in einem anderen Seelsorge, resp. Matriken-Bezirke, und vom 16. August 1883 Z. 8157 für die Fälle der Beerdigung ewangelischer Glaubensgenossen auf katholischen Friedhöfen gegeben worden sind, und es hat somit die Matrikulirung mit Reihezahl ebenfalls nur die zuständige, d. i. jene Seelsorge vorzunehmen, in derem Matrikenbezirke und bei deren Glaubensgenossen sich der Todesfall ereignet hat

Hienach hat die k. k. Statthalterei in dortigem Vervaltungsgebiete das Erforderliche zu veranlassen d. j. w.“

От Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 28. Цвѣтня 1898.

Ч. 1960. Ч. 35.

О заснованю рускои Бурсы въ Новôмъ-Санчи.

Комитетъ заснованый въ Новôмъ-Санчи съ намѣренемъ введеня въ житє „рускои Бурсы въ Новôмъ-Санчи“, въ цѣли подаваня помочи матеріяльнои и духовои для учащои ся тамъ рускои молодежи гимназіяльнои, и збудованя тамже Церковцѣ, розôславъ свою одозву до всего Всеч. Духовеньства съ прошенемъ о збиране даткôвъ на згадану цѣль. Поручаючи гадку пôднесену въ саму пору Почт. Комитетомъ печаливости и жертвенности Всеч. Клира, Еп. Консисторія надѣє ся, що управа будучои „рускои Бурсы въ Новôмъ-Санчи“ поведе молодѣжь руску

въ дусѣ засадъ св. церкви для обороны народа нашого супротивъ затѣй ворожихъ вѣрѣ и норовственности св. катол. церкви.

От ъ Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 29. Цвѣтня 1898.

Ч. 36. Ч. 1959.

Выдавництво „die katholische Kirche und ihre Diener in Wort und Bild.“

Почт. Товариство »Leo-Gesellschaft« въ Вѣдни почало выдавати богато ілюстроване величаве дѣло »Die katholische Kirche unserer Zeit und ihre Diener in Wort und Bild« цѣна котрого въ цѣлости въ дорозѣ пренумераты выносити буде 18 зл. а. в.

Цѣль прекрасного сего выдавництва есть: подати ширшимъ кругамъ католицкои суспôльности образъ величавои організаціи св. Церкви, організаціи якои не посѣдала и не посѣдае навѣть въ приближеню нѣяка мѣрска держава обшару земного, заразомъ подати католикамъ средство образованя, пôднесеня духа и религійного покрѣпленя до труднои борбы житя въ часахъ нинѣшного ворожого св. вѣрѣ и церкви духа.

Поручаючи предплату знаменитого сего выдавництва пригадуе ся що замовляти можна пôдъ адресою: „Verlag der Leo-Gesellschaft in Wien I. Singer-Strasse 8.

От ъ Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 29. Цвѣтня 1898.

Ч. 37. Ч. 2106.

О выльосованю листôвъ застав. Банку краевого.

Пôсля повѣдомленя Дирекціи Банку краевого въ Львовѣ зъ дня 21. Цвѣтня 1898. Ч. 15163 зôстали выльосованû, дня 30. Цвѣтня 1898. платнû, слѣдуючû 4% и 4½% листы заставнû:

Сер.	II.	Ч.	1924	на	100	зл.	винк.	на	доч.	Бреликôвъ ad Ванькова.
„	III.	„	4820	„	500	„	„	„	пар.	Середне вел.
„	III.	„	3917	„	500	„	„	„	„	Райске.
„	I.	„	983	„	50	„	„	„	„	Стоянцѣ.
„	II.	„	5205	„	100	„	„	„	„	Молодычь.
„	I.	„	1141	„	50	„	„	„	„	Цетуля.
„	II.	„	5728	„	100	„	„	„	„	Полкинѣ.
„	II.	„	4074	„	100	„	„	„	доч.	Стобенце ad Стôбно.
„	I.	„	3046	„	50	„	„	„	пар.	Валява.
„	II.	„	7410	„	100	„	„	„	доч.	Добрôвка руска ad Сянокъ.
„	II.	„	5630	„	100	„	„	„	„	Боевичи ad Гуссакôвъ.

Сер.	II.	Ч.	11490	на	100	зл.	винк.	на	пар.	Гуссаковъ.
„	II.	„	10742	„	100	„	„	„	„	Устрики доль.
„	II.	„	5145	„	100	„	„	„	„	„ „
„	II.	„	9648	„	100	„	„	„	„	Зындранова.
„	II.	„	9647	„	100	„	„	„	„	„
„	II.	„	11019	„	100	„	„	„	„	Дубляны.
„	II.	„	8313	„	100	„	„	„	„	Любачовъ.
„	II.	„	7412	„	100	„	„	„	доч.	Роздѣловичи ad Купновичи.
„	II.	„	7904	„	100	„	„	„	пар.	Ляшки.
„	II.	„	200	„	100	„	„	„	„	Тисова.
„	II.	„	11512	„	100	„	„	„	„	Хоробровъ.
„	II.	„	11248	„	100	„	„	„	„	Хревтъ.
„	II.	„	8422	„	100	„	„	„	експоз.	Опаровка.
„	II.	„	11336	„	100	„	„	„	пар.	Ярославъ.
„	II.	„	8104	„	100	„	„	„	„	Старемѣсто.
„	II.	„	8903	„	100	„	„	„	„	Радохонцѣ.
„	II.	„	8900	„	100	„	„	„	„	Монастырецъ дек. Лѣско.
„	II.	„	9062	„	100	„	„	„	експоз.	Шляхтова.
„	I.	„	1359	„	50	„	„	„	пар.	Брухналь.
„	II.	„	239	„	100	„	„	„	доч.	Репедь ad Туриньско.
„	II.	„	7062	„	100	„	„	„	„	Белховка ad Волиця.
„	II.	„	9138	„	100	„	„	„	пар.	Соколє.
„	I.	„	1789	„	50	„	„	„	доч.	Гдешичи ad Мижинецъ.
„	I.	„	2329	„	50	„	„	„	пар.	Берестъ.
„	I.	„	666	„	50	„	„	„	„	Фульштынъ.
„	II.	„	10657	„	100	„	„	„	„	Полонна.
„	II.	„	10689	„	100	„	„	„	„	Грушова.
„	II.	„	10779	„	100	„	„	„	„	Гнилицѣ.
„	I.	„	2013	„	50	„	„	„	„	Дешно.
„	II.	„	1491	„	100	„	„	„	„	Гочевъ.
„	III.	„	1180	„	500	„	„	„	„	Скло.
„	I.	„	1389	„	50	„	„	„	доч.	Янковичи ad Лѣско.
„	II.	„	11027	„	100	„	„	„	пар.	Мхава.
„	II.	„	5644	„	100	„	„	„	„	Старесело.
„	II.	„	4906	„	100	„	„	„	„	Жолтанцѣ.
„	II.	„	11240	„	100	„	„	„	„	Бобрка.
„	II.	„	8468	„	100	„	„	„	„	Мостиска.
„	II.	„	11431	„	100	„	„	„	„	Горицѣ.
„	II.	„	4601	„	100	„	„	„	доч.	Буховичи ad Пакость.
„	I.	„	3020	„	50	„	„	„	пар.	Прелуки.
„	II.	„	11947	„	100	„	„	„	„	„
„	II.	„	11398	„	100	„	„	„	„	Лелюховъ.
„	II.	„	3703	„	100	„	„	„	„	Летня.
„	II.	„	4605	„	100	„	„	„	„	„
„	I.	„	3040	„	50	„	„	„	„	Бенькова вишня.
„	I.	„	3028	„	50	„	„	„	„	Мохначка.
„	II.	„	11467	„	100	„	„	„	„	Мшанецъ.

Сер.	II.	Ч.	11667	на	100	зл.	винк.	на	пар.	Крецовъ.
„	II.	„	52	„	100	„	„	„	„	Серны.
„	III.	„	4966	„	100	„	„	„	„	Смольникъ дек. Яслискій.
„	II.	„	10966	„	100	„	„	„	„	Лютовиска.
„	II.	„	1538	„	100	„	„	„	„	Поляна.
„	II.	„	10649	„	100	„	„	„	„	Дубровка.
„	II.	„	2716	„	100	„	„	„	доч.	Подлѣски ad Стронятынъ.
„	I.	„	2739	„	50	„	„	„	пар.	Тарнавка дек. Яслискій.
„	II.	„	8759	„	100	„	„	„	„	Чайковичи.
„	II.	„	6520	„	100	„	„	„	„	Тернава горна.

Поручаєся прото листы тіи вразъ съ одною книжочкою щадничою, вінкульованою на тую саму цѣль якъ выльосованый листъ заставный, найдальше до 15. Червня 1898 франко сюда предложити.

От ъ Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 20. Мая 1898.

Ч. 38. Ч. 2285.

Отпусты наданй на двѣ молитовки постнй, и на Христосъ воскресе — Воистину воскресе.

Пресвѣтлый Митрополитальный Ординаріятъ удѣливъ сюда одозвою зъ дня 28. Цвѣтня с. р. Ч. 3803 до вѣдомости, що на двѣ молитовки постнй, и на Христосъ воскресе — Воистину воскресе, Отпусты зостали наданй.

Дотычный уступъ „Вѣдомостей Архіепархіяльныхъ" звучитъ дословно якъ слѣдує:

„Ч. 316/орд. Рескриптомъ св. Конгрегаціи Пропаганды подъ ч. 7928. изъ 4. Лютого с. р. зволивъ Святѣйшій Отецъ надати отпустъ 300. днѣвъ разъ на день (но безъ дозволеного офѣрованя за померших) для тыхъ, котрй въ часѣ великого посту звыкли отмавляти молитовку, котра у насъ по отправахъ церковныхъ додаєся: Претерпѣвый за насъ страсти, Іисусе Христе, Сыне Божій, помилуй насъ! а въ недѣлю крестопоклонну ажь до пятка и такожь въ свято Чест. Креста окромъ великого посту, молитовку: Кресту твоєму покланяємъся Владыко, и святоє воскресеніє твоє славимъ.

Дальше зволивъ Єго Святость рескриптомъ тойже св. Конгрегаціи подъ Ч. 8019. изъ 17. Марта с. р., на уживане у насъ отъ Великодня до Вознесенія выключно, христіяньске поздоровленє:

Христосъ воскресе! — Воистину воскресе!

надати всѣ такй отпусты, якй до звыклого черезъ прочій часъ року поздоровленя „Слава Іисусу Христу" прилученй суть т. є.

1) Отпустъ 50 дній (котрый и за померших можна жертвувати) такъ для поздоровляючого якъ и отповѣдаючого за кождый разъ, коли при взаимномъ поздоровленю одинъ каже: Христосъ воскресе! а другій отповѣстъ Воистину воскресе!

2) Повный отпустъ въ часъ смерти для всѣхъ, котрй въ житю наведеными христіяньскими поздоровленями звыкли поздоровляти ся — єсли тогды хоть въ серцю, єли устами не можутъ, имя Іисуса взывають.

Ôтпусты тіи мають Всч. Душпастырѣ народови оголосити. А особливо взиваємъ всѣхъ Всч. Душпастырѣвъ, щобы ôтпусты на христіяньске поздоровленє: Слава Іисусу Христу! взглядно: Христосъ воскресе! наданѝ не лишь разъ оголосили, но и частѣйше въ память приводили: щобы побожный звычай нашого народа въ употребленю сего найкрасшого взаимного поздоровленя (котрымъ славу ôтдаємо Богу и Спасителю нашому, возлюбившому насъ и офѣровавшому Себе за насъ) удержувати и укрѣпити; и щобы заразомъ дати Вѣрнымъ нашимъ способность до такъ легкого и частого позыскованя великихъ сокровищь ôтпустовыхъ собѣ або помершимъ.

При тôмъ пригадує ся, що въ цѣли позысканя всякихъ ôтпустôвъ достаточна єсть на каждый день ранна, хотьбы лишь въ мысли здѣлана интенція: „Хочу въ нынѣшный день всѣ ôтпусты, котрѝ можу, позыскати для себе — або: для померших. Отъ Митроп. Ординаріята. — Львôвъ дня 30. Марта 1898.“

Завѣдомляючи о тôмъ Пр. Клиръ епархіяльный поручає ся вѣрнымъ въ церкви се розпоряджень отчитати, такожъ при даной случайности и внѣ церкви о важности тогожъ рескрипту нарôдъ поучати.

От ъ Еп. Ординаріята

Перемышль, дня 18. Мая 1898.

Ч. 2386.

О отвореню дому Сестръ Служебниць въ Жовкви.

Ч. 39.

Ведля донесеня Прч. О. Іереміи Ломницкого, Чина св. Вас. Вел., Комисаря Ординаріятского Служебниць Прч. Дѣвы Маріи зъ дня 5. Мая с. р. зôставъ на основѣ тут. одобреня зъ дня 28. цвѣтня с. р. Ч. 1949 дôмъ Сестеръ Служебниць въ Жовкви, отвореный дня 2. Мая с. р.

Зъ уваги на великѝ користи моральнѝ, якѝ приносить праця Сестеръ Служебниць Прч. Д. Маріи, удѣляєся дословна отпись ôдозвы О. Ломницкого до Прч. Отцѣвъ духовныхъ, котора гласитъ, якъ слѣдує:

„Слава Іисусу Христу! Высокопреподобный и Всечестнѣйшій Отче!

Минає доперва шѣсть лѣтъ ôтъ основаня Чина Сестеръ Служебниць Прч. Дѣвы Маріи, а уже числитъ ôнъ во всѣхъ трехъ Епархіяхъ 10 домôвъ и 70 Сестеръ.

Чрезвычайный взрôстъ и розвôй того чина якъ мало котрои подôбнои институціи, єсть доказомъ великого єго значеня и неоцѣнненого пожитку морального, якій той Чинъ приносить для Церкви и народу. Зъ якою приклонностію а навѣть одушевленьемъ приймає и относить ся нашъ нарôдъ до тыхъ, котрѝ святостію и невинностію свого житя, працюють для блага ближныхъ, безкористно и безъ жадныхъ надѣй земскихъ, а лишь зъ любви для Христа и надѣѣ заплаты вѣчнои — видимо зъ того, що той самъ нарôдъ, котрого майже силою и карами приходитъ ся тягнути до школы и єи удерженя, добровôльно и цѣлымъ серцемъ дѣлитъ ся зъ ними, а навѣть жертвує „все що має“ на тѝ, якъ ихъ самъ называє, „Божѝ дѣти“!

„Записую все, що маю, на тû Божû дѣти, що ся называють Сестры Служебницѣ Преч. Дѣвы Маріи“ — то суть вѣрнû слова тыхъ, що въ кôлькохъ мѣстцевостяхъ нашого краю записали на нихъ 16, 12, 3, 15, 7 моргôвъ поля! То признанье, можна сказати, найвыжше зъ стороны убогихъ для тои св. Институціи то еи похвала, то заразомъ и доказъ чого жадає серце меншого нашого брата, чого бажає єго душа. Пригнобленый морально народъ, жадає пôднесеня духомъ, пôднесеня — ублагородненя серця. А то єсть головною цѣлею, то єсть задачею Сестеръ Служебниць Прч. Дѣвы Маріи, котру ту задачу они вѣрно и успѣшно сповняютъ черезъ выховане маленькихъ дѣточокъ, черезъ опѣку и обслугу хорыхъ, черезъ вплывъ моральный на женьску молодѣжь. Якимъ єсть выхованье дѣвчатъ, будучихъ женъ и матерей, такимъ єсть народъ, такою єсть єго будучность. То аксіомъ надто ясный и правдивый, щобъ єго доказувати и надъ нимъ спорити.

Якъ зновъ, великою и успѣшною помочею єсть праця Сестеръ для Душпастырѣвъ, свѣдками того найдостовѣрнѣйшими суть тû Впр. и Всч. Отцы въ котрыхъ парохіяхъ находять ся домы Сестеръ; свѣдками, позволю собѣ сказати, сутъ Высокопреосвященнû нашû Архипастирѣ, котрû зъ повною Отцѣвскою-Апостольскою любовію опѣкують ся тою Институціею, єи щедро помагаютъ, а навѣть основують и вѣнуютъ домы Сестеръ.

Єсли стараньемъ суспôльности єсть, щобы о скôлько можна въ кождôй мѣстцевости була школа, то о скôлькожь бôльше подобало бы намъ, котрû не такъ за просвѣту, якъ радше за серце нашои паствы, за єи выхованье и житье ôтповѣдати будемъ, — старатись о якъ найбôльше розширюванье того святого дѣла. Всюды где лишь суть серця людскû, потреба и працѣ надъ ними, но суть мѣстцевости однû ôтъ другихъ зъ многихъ взглядôвъ небезпечнѣйшû, и на нихъ передовсѣмъ потреба намъ звернути нашу увагу. Такими суть нашû мѣста и мѣсточка. Єсли где, то тутъ выхованье молодыхъ сердець, и що за тымъ иде привязанье до св. вѣры и Церкви выставлене єсть на велике небезпеченьство.

Зъ уваги на тоє намѣривъ низше пôдписаный основати дôмъ Сестеръ Служебниць Прч. Дѣвы Маріи въ Жолквѣ и въ той цѣли набувъ уже дôмъ за 1350 злр. Немаючи однакъ жадныхъ фондôвъ на покрытье тои, для загалу вправдѣ незначнои, но для тыхъ, що нѣчого непосѣдаютъ, за великои сумы, звертає ся пôдписаный зъ повнимъ довѣріємъ до всѣхъ Впр. и Всч. Отцѣвъ и Собратей въ винограде Христовôмъ, яко до природныхъ и єдиныхъ опѣкунôвъ всего, що добре, що святе и красне въ нашôмъ народѣ, и проситъ о милостиню Христа ради на основанье того дому. Єсли по покрытю сумы, потрѣбнои на основане дому въ Жолквѣ, зôстане яка надвыжка, буде она ужитою на удержанье новиціяту Сестеръ въ Кристинополи.

Всѣ Впр. и Всч. Отцы, що зволять ласкаво причинитись до того богоугодного дѣла, стаютъ участниками заслугъ и молитовъ цѣлого Чина Сестеръ Служебниць Прч. Дѣвы Маріи. Лепты, хотяйбы найменшû, навѣть въ маркахъ почтовыхъ, прошу присылати на руки пôдписаного. Єслибы Впр. и Всч. Отецъ зволили на тую цѣль приняти до ôтправленя Службы Божû, просить пôдписаный о ласкаве єго повѣдомлене.

Жолкôвъ, во день Благовѣщенія Божои Матери. — Іеремія Ломницкій Ч. С. В. В., комисаръ ординаріятскій СС. Служебниць П. Д. М.“

Подаючи до приятнои вѣдомости Пр. Духовеньства сей обявъ религійности озареной дѣлами любви къ ближнымъ, якъ найтеплѣйше поручаемъ сю нову благотворну Інституцію со взиранемъ на великій пожитокъ Служебницъ Кристинопольскихъ щедротѣ Прч. Клира, запрашаючи до лептъ на тую цѣль богоугодну, котрû найдогôднѣйше впростъ на руки О. Іер. Ломницкого пересилати.

От ъ Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 18. Мая 1898.

Ч. 880.

О закупнѣ книжочокъ въ користь церкви въ Равѣ руской.

Ч. 40.

Подаѥ ся до вѣдомости Преч. Духовеньству слѣдуюче:

„Ôдозва! Якъ тяжко приходитъ за для убожества рускихъ парохіянъ по нашихъ мѣсточкахъ удержати въ Дому Божôмъ лѣпоту, достойну нашого св. обряда! Нашû братя латинники маютъ богатыхъ покровителѣвъ та и парохіянъ въ загалѣ богатшихъ, то и ихъ Домы Божіи инакше выглядаютъ. А однакъ и нашь нарôдъ, помимо свого убожества, не поскупитъ своеи лепты на окрасу Дому Божого, и радо и охотно несе свою жертву. Коли однакъ приключитъ ся яке нещасте, коли тû жертвы змарнуютъ ся часомъ и безъ ничіеи вины, тогды той убогій нарôдъ знеохочуєсь и духъ жертволюбивости устаѥ. Таке нещасте зайшло и у насъ. Церковь наша велика, мурована, але внутрь не приукрашена пôсля вымогôвъ нашого св. обряда; не маємо повного иконостаса а на доповнене єго потреба зъ пôвтора тысяча зл. На тую цѣль ôтъ двохъ лѣтъ складали парохіяне, — въ найбôльшôй части збѣднѣлû передмѣщане и деннû зарôбники, — въ бôльшû празники дрôбнû датки, т. є зроблено ледви початокъ. Грошѣ узбиранû переховувались въ скарбонѣ церковнôй. Въ тôмъ, въ ночи зъ 1. на 2. н. ст. лютого с. р. якійсь злоумышленникъ выломивъ пять крѣпкихъ замкôвъ дôбравъ ся до скарбоны церковнои и забравъ деякû дорогоцѣнности и готôвку на высше якъ 100 злр. Для насъ то ударъ, бо парохіане дуже бѣднû, и коли самъ повѣтъ Равскій належитъ до найбѣднѣйшихъ въ Галичинѣ, то знову до найбѣднѣйшихъ въ повѣтѣ належатъ парохіяне рускû въ Равѣ рускôй. Щасте еще, що якась часть узбираныхъ грошей була умѣщена въ щадници и на пожичкахъ, а то церковь наша остала бы зовсѣмъ безъ гроша. А однакъ черезъ тое жертволюбивôсть убогихъ парохіянъ остигла и мы остали знову ôтдаленû ôтъ нашои цѣли, выставленя иконостаса, котрого прагнемо вже ôтъ многихъ лѣтъ. Щобы отже тую шкоду якось покрыти и парохіянъ на духу пôднести, пôдписаный ôтдавъ на рѣчь церкви, около 500 примѣрникôвъ книжочокъ свого выдавництва, котрû и такъ дармо, якъ звычайно рускû книжки, спочиваютъ на складѣ, щобы сумою зъ розпродажи ихъ вплынувшою вырôвняти заподѣяну шкоду. Удаѥ ся протое пôдписаный до Всечестнои Братіи во Христѣ съ покôрною просьбою: извольте Высокопреподобнû и Всечестнû Отцы поратовати насъ въ нашôмъ припадку черезъ ласкаве замовлене тыхъ книжочокъ: зволѣтъ не забувати, що церковь то твердиня наша, то найсильнѣйша пôдпора и охорона нашои народности а особливо по мѣстахъ. Черезъ закупно однои або двохъ книжочокъ станете благодѣтелями убогои рускои церкви а до того книжочки тû ôтповѣднû на

лектуру для дорослои молодѣжи. Єсть на складѣ около 400 прим. книж. п. з. „Павло и Виргинія“ зъ францус. Цѣна 50 кр. и 100 прим. книж. п. з. „Орлеаньска Дѣва“ зъ нѣмец. Фр. Шілєра. Цѣна 35 кр. На почту треба долучити по 3 кр. Замовленя и грошѣ проситъ ся посилати на адресу пôдписаного. Свящ. Євгеній Горницкій, гр. к. парохъ въ Равѣ рускôй“.

От Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 4. Марта 1898.

Ч. 41. Ч. 2431.

О заключаню супружествъ пôдданыхъ угорскихъ.

Выс. ц. к. Намѣстництво переслало сюда пôдъ днемъ 29. Цвѣтня с. р. Ч. 27.434 слѣдуюче:

„Ц. к. Низшо-Австрійске Намѣстництво справозданємъ зъ дня 18. Жовтня 1697 Ч. 84034 запытало высокє ц. к. Министерство справъ внутренныхъ, чи въ тыхъ случаяхъ заключаня супружествъ черезъ пôдданыхъ угорскихъ въ Австріи въ котрыхъ въ мысль рескрипту згаданого Министерства зъ дня 15. Липня 1897 Ч. 14906 въ случаю слабости грозячои блискою смертію одного зъ обоихъ нареченыхъ (также не угорского), можна удѣлити слюбу безъ голошеня оповѣдей въ Украхъ, взглядно також безъ узысканя диспензы одъ голошеня оповѣдей — єстъ допустиме що до угорскихъ новоженцѣвъ, ôдступити також о т ъ ж а д а н я с в ѣ д о ц т в а з д ô б н о с т и д о з а к л ю ч е н я с у п р у ж е с т в а.

На тоє запытанє высокого ц. к. Министерства справъ внутреныхъ въ порозумѣню съ высокимъ ц. к. Министерствомъ справедливости заявило ц. к. Низшо-Австрійске Намѣстництво въ Вѣдни, рескриптомъ зъ дня 3. Марта т. р. Ч. 5999, що въ тыхъ случаяхъ єстъ допустимымъ улегчене того рода и супружество також може бути заключене при застосованю ся §. 86 д. уст. цив. також безъ предложеня такового свѣдоцтва изъ стороны угорского новоженця“.

Подаючи се выс. розпорядженє до вѣдомости Пр. Духовеньства поручає ся съ сылкою на тут. оголошенє зъ дня 9. Вересня 1897 Ч. 4095 въ заходячихъ случаяхъ ведля тогожъ собѣ поступати.

От Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 22. Мая 1899.

Ч. 42. Ч. 2803.

О платнѣ для учителей религіи занимаючихъ тымчасово систем. посады въ школахъ народ. и выдѣлов.

В. ц. к. Рада шкôльна краєва въ розпорядженю выданôмъ пôдъ днемъ 9. Лютого 1898 Ч. 2935 до ц. к. Радъ шкôльныхъ окружныхъ заявляє, що по мысли резолюціи краєвого Сойму буде учителямъ религіи, занимаючимъ тымчасово посады системизованû въ школахъ народныхъ и выдѣловыхъ, признавати повнû поборы

привязанѣ до тыхъ посадъ, однако пôдъ условємъ, що тымчасовый учитель религіи посѣдає университетскѣ студіи и не занимає посады въ душпастырствѣ.

Тоє подаєся Всеч. Клиру епархіяльному до вѣдомости.

От ъ Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 23. Мая 1898.

Ч. 2037. Ч. 43.

Инструкціи и Пляны до науки религіи въ школахъ народныхъ и выдѣловыхъ.

А. Инструкціи загальнѣ.

I. Значѣнє науки религіи въ школахъ народныхъ.

„Шедше убо научите вся языки... учаще ихъ блюсти вся, єлика заповѣдахъ вамъ“. (Мао. 28. 20). рекъ Іисусъ Христосъ до Апостолôвъ а и до всѣхъ тыхъ, котрѣ по нихъ приняли жребій служенія Єго и апостольства (Дѣян. 1, 24). Тожь Апостолы, сповняючи приказъ Господа, розôйшли ся по цѣлому свѣтови и голосили слово Боже всей твари, и позакладали церкви христіяньскѣ по рôжныхъ краяхъ трехъ тогды знаныхъ частій свѣта. Се дѣлали и ихъ наслѣдники, дѣлаютъ до нынѣ и дѣлати будутъ до вѣка. Однѣ идутъ въ краи невѣрныхъ и непросвѣченымъ ще народамъ, голосятъ слово Боже, другѣ же зôстаютъ мѣжь навернеными вже до христіяньства народами, не перестаючи имъ тоеже слово Боже голосити, щобы ихъ утвердити въ вѣрѣ и чеснотѣ, та охоронити ôтъ злыхъ вплывôвъ невѣрства, ложныхъ наукъ, безбожности и злыхъ примѣрôвъ и намовъ до злого — бо безъ вѣры и добрыхъ дѣлъ никто не може осягнути спасеня. „Безъ вѣры не возможно угодити Богу“ (Євр. 11, 6.) „Иже не иметъ вѣры осужденъ будетъ“ (Марк. 16, 16). и зновь: „Кая польза человѣку аще... дѣлъ не иматъ... вѣра безъ дѣлъ мертва єсть“. (Як. 2, 14, 20). Але св. Апостолъ Павелъ говоритъ: „Како увѣруютъ, єгоже не слышаша; како же услишатъ безъ проповѣдающаго? (Рим. 10, 14). Тожь видно зъ того, якъ важнымъ обовязкомъ священника єсть голосити слово Боже, а голосити тоєже не тôлько въ проповѣдяхъ, але и въ катихизаціяхъ и катихисмовыхъ наукахъ.

Звѣстно то, що враженя и засады впоєнѣ въ молодечѣ душѣ, найглубше зякореняютъ ся въ умы и сердця и перетреваютъ до пôзнои старости. Задля того то єсть великои ваги, щобы вже въ дѣтиннѣ сердця и умы вкоренити засады вѣры и моральности, бо тѣ перетреваютъ смѣло бурѣ житейскѣ и напôръ похотій и пристрастій, злыхъ примѣрôвъ и переворотныхъ наукъ, ширеныхъ безъбожными людьми, — а хоть и дадутъ ся притлумити на якійсь часъ, то добрѣ сѣмена вѣры и чесноты, укрытѣ въ глубинѣ душѣ, обôзвутъ ся по якôмсь часѣ, бодай въ старшôмъ вѣцѣ и перемогутъ злоє. Тожь Церковь св., та печалива мати о спасеніє людій, вже зъ первыхъ вѣкôвъ христіяньства закладала школы низшѣ и высшѣ, въ котрыхъ религійно выховувала молодѣжь. И такъ находимо школы при церквахъ катедральныхъ, монастирскихъ и иншихъ. Наука религіи и вправы религійнѣ були головнымъ предметомъ выхованя въ тыхъ школахъ. Коли пôзнѣйше въ наслѣдокъ либеральныхъ стремлень що пронеслись по Европѣ, школы удержавнено, Церковь

ихъ не опускала, лише старала ся науку религіи въ тыхже якъ найлучше забезпечити, завзываючи духовеньство до ревного удѣлюваня той науки въ школахъ и подаючи имъ ôтвѣтнû до того наставленя.

И у насъ Архипастырѣ при рôжныхъ случаяхъ выдавали до духовеньства ôдозвы, завзываючи ихъ до совѣстного выповнюваня того обовязку и старали ся о ôтповѣднû до науки религіи пôдручники. Пляны до науки религіи въ школахъ народныхъ выдано у насъ роспорядженемъ зъ дня 10. Вересня 1875 Ч. 2226 Найновѣйшежъ Синодъ Львôвскій зъ р. 1891 таке дає наставленє (Тит. I. глава VIII). „О катихисмѣ":

„Понеже Катихисмъ стремитъ особенно къ объученю молодѣжи въ наущѣ спасеня, и понеже вѣкъ сей єстъ якъ найбôльше склонный такъ до доброго, якъ и до злого и якъ найдовше задержує перші науки, котрû ôтъ дитиньства принявъ, такъ що наставленє въ тôмъ вѣцѣ єсть основою религійного способу житя, протоє Синодъ уважає своимъ обовязкомъ, звернути якъ найбôльше увагу пастырей на той найголовнѣйшій обовязокъ, щобы якъ найточнѣйше прикладали ся до него, яко до дуже могучого средства, котрымъ вѣрнû, порученû ихъ печаливости, найуспѣшнѣйше напроваджуютъ ся до честного житя. Найже прото знаютъ душпастырѣ, що суть въ совѣсти обовязанû и то пôдъ тяжкою ôтвѣчальностію передъ Богомъ, преподавати и выкладати начала науки христіяньскои не лише въ церквѣ кождого дня недѣльного и праздничного заразъ по Вечернѣ и въ Церквахъ дочерныхъ заразъ по тôмъ богослуженю, яке въ нѣй совершили, но такожь въ школахъ пôсля выданыхъ ôтъ Ординаріяту розпоряджень и то передовсѣмъ зъ поводу теперѣшного системy, принятого въ новочасныхъ школахъ".[1])

Важнôсть религійно морального выхованя молодежи школьнои не запôзнає вже въ новѣйшихъ часахъ такожь и законодатство наше, понеже школьна устава краєва о устрою шкôлъ народныхъ зъ дня 1. Лютого 1885[2]) такъ означує задачу шкôлъ народныхъ:

„Школы людовû (народнû) звычайнû, подаючи вѣдомости людямъ всякого стану найпотребнѣйшû, будутъ такъ устроєнû, щобы дѣти зъ науки черпали освѣченє о засадахъ религійныхъ и моральныхъ, о обовязкахъ горожаньскихъ, такожь о задачахъ и условяхъ заводу, якому пôсля обставинъ, мѣстця и стану вѣроятно посвятятъ ся". — Въ инструкціяхъ же до плянôвъ науковыхъ, выданыхъ ц. к. Радою школьною краєвою[3]) читаємо: „Удѣленє дѣтемъ вѣдомостій хочьбы найпожиточнѣйшихъ, безъ защѣпленя въ ихъ умы засадъ религійныхъ було бы рѣчею шкôдною и для суспôльности небезпечною. Задля того устава школьна именно поручає освѣчувати дѣти о засадахъ религійныхъ и моральныхъ".

До осягненя тои цѣлы має прямувати вся наука и выхованє шкôльне, — однакожь головнымъ чинникомъ до осягненя єи єсть наука религіи и сполученû съ нею вправы религійнû. Зъ того видно, якъ важне становиско має наука религіи въ школахъ, якъ высоку задачу маютъ сповнити Всеч. ОО. катихиты, яка на нихъ почиває тяжка ôтвѣчальнôсть и якъ ревно и совѣстно они той обовязокъ сповняти довжнû.

---

[1]) Тит. I. Гл. VIII, 1. см. Чинности и рѣшеня руского пров. Собора 1891. вид. у Львовѣ 1896 стр. 88 — [2]) Денн. Уст. краєв. Ч. 28 — [3]) Plany naukowe dla szkół ludowych wraz z instrukcyą. Lwów 1893 стр. 41 и 42.

Щобы прото улекшити духовеньству, затрудненому въ душпастырствѣ, выповненє обовязковъ що до удѣляня науки религіи въ школахъ людовыхъ розпорядила выс. ц. к. Рада школьна зъ дня 14. сѣчня 1872. Ч. 85. слѣдующе: „Наколи духовному, удѣляючому науки религіи въ школѣ, обовязки парохіяльнѣ не позваляютъ прибути на ту науку въ годинѣ, призначеноѣ на ту цѣль пляномъ лекційнымъ, тогды учитель повиненъ годину ту заповнити наукою предметовъ свѣтскихъ, а натомѣстъ отступити въ кождомъ случаю для религіи иншу годину призначену для науки свѣтскои“.[1])

2. Цѣль и Предметъ науки религіи въ школахъ народныхъ.

Цѣлію науки религіи въ школахъ народныхъ єсть, щобы молодѣжь отвѣтно до степени свого образованя, придбала собѣ такій засобъ вѣдомостей религійныхъ (правдъ вѣры и моральности, подпертыхъ оповѣданями зъ исторіи библійнои и вѣдомостій литургичныхъ), щобы на нихъ могла оперти своє религійне и моральне житє, могла съ пожиткомъ користати зъ богослуженя церковното и выконувати практики религійнѣ, набрала переконань религійныхъ и выобразовала въ собѣ моральный характеръ такъ, що могла бы опирати ся въ познѣйшомъ житю, всѣмъ покусамъ до злого.

Предметъ науки религіи въ школахъ народныхъ такимъ способомъ означує Соборъ Львовскій:

„При выкладаню Катихисма маютъ послѣдовати порядкови того подручника, котрый отъ Ординаріяту часово єсть приписаный, яко правило маюче употребляти ся въ школахъ народныхъ, такъ, щобы въ протягу року укончити цѣлый предметъ Катихисма. До Катихисма най долучаютъ также зъ Исторіи библійнои подѣѣ головнѣйшѣ, котрѣ маютъ особенну звязь зъ догматами вѣры и обычаѣвъ. Въ часѣ же великои Четыредесятницѣ най выбираютъ до своихъ поучень науку о тайнахъ Покаяня и найсв. Евхаристіи, щобы молодѣжь, особенно тую, котра по першій разъ маѣ принимати тіи Тайны, до принятя тыхъ достойно приготовити и най стараютъ ся, щобы таяжь выучила ся того всего, що для осягненя вѣчного спасенія маѣ ся выразно вѣрити. Най звернутъ свою увагу на то, щобы молодѣжь выучила ся правильно щоденныхъ молитвъ, щобы не вмѣшувала непотрѣбного, ани словъ не перекручувала, ани не опускала“.[2])

Тыми словами єсть докладно означеный объємъ и предметъ науки религіи въ школахъ народныхъ Головнымъ предметомъ єсть наука вѣры и моральности, а помочными средствами суть Исторія библійна, и найважнѣйшѣ вѣдомости литургичнѣ а передовсѣмъ молитвы (въ школахъ выдѣловыхъ також Исторія церковна). Объємъ же тои науки означує Катихисмъ приписанѣ Ординаріятомъ и иншѣ школьнѣ книжки приписанѣ для науки религіи въ школахъ народныхъ (Исторія библійна, Литургика, Исторія церковна).

Понеже наука въ школахъ людовыхъ треває 6 лѣтъ и дѣлитъ ся на степенѣ, и въ наслѣдокъ того, молодѣжь въ школѣ постепенно подрастає и розвиває ся, то слѣдує зъ того, що, ащобы наука религіи отвѣтила цѣли и принесла пожитокъ, муситъ бути отповѣдно роздѣлена на поодинокѣ степенѣ, на кождый степень муситъ бути приписаный и ограниченый матеріялъ, котрый маѣ ся взяти, и муситъ

---

[1]) Zbiór najważniejszych okólników i rozporządzeń zasadniczych c. k. Krajowej Rady Szkolnej. We Lwowie 1889 стр. 7. — [2]) Тит. I. гл. VIII. 2.

бути примѣнена ôтвôтна метода научаня. Предметъ на поодинокй ôтдѣли и степенѣ роздѣляютъ и ограничаютъ пляны, котрй низше подаютъ ся, и выконане тыхъ плянôвъ вказуе инструкція до нихъ прилучена. До того треба премѣнити правила, котрй подае катихитика, дидактика, и педагогика, и котрй прото кождый катихитъ повиненъ собѣ ôтсвѣжувати и въ практицѣ примѣнювати. Ôтсылаючи Всч. ОО. Катихитôвъ до того, чого учитъ катихитика, дидактика и педагогика, згадае ся тутъ лише за найважнѣйшй правила, котрй завсѣгды треба мати на тямцѣ.

3. Важнѣйшй методычнй правила при науцѣ религіи.

Суть три головнй способы научаня, а именно: 1) Способъ акроаматичный, або выкладъ, 2) способъ дейктичный або поглядовый, — 3) способъ ероматичный або черезъ пытаня.

Способъ акроаматичный або такъ званый выкладъ, мае при науцѣ религіи широке примѣнене, позаякъ правды религійнй не суть такй, котрй бы можна пытанями або черезъ поглядъ зъ дитины выдобути. Они мусятъ бути словомъ удѣленй, якъ говоритъ св. Апостолъ: „Вѣра отъ слуха, слухъ же глаголомъ Божіимъ (Рим. 10, 17.). Не ôтповѣсть своѣй задачи той катихитъ, котрый бы не учивъ, лише зъ книжки задававъ дѣтямъ до выученя ся, — навѣть и тогды нѣ, колибы казавъ въ школѣ питане за питанемъ ôтчитувати и пояснявъ нхъ. Ôнъ повиненъ устно учити, чи то катихисму, чи исторіи библійнои або молитовъ, бо зовсѣмъ инакше вплывае наука на умы и сердця молодѣжи, коли устно преподае ся. По такôй науцѣ устнôй и перепытаню заданого, добре зробитъ катихитъ коли прикаже перечитати лекцію задану и пояснитъ, що окаже ся потребнымъ, щобы дѣти знали, чого маютъ ся научити дома и де то найти въ книжцѣ.

При выкладѣ довженъ катихитъ завсѣгды мати на тямцѣ, якихъ слушателѣвъ мае передъ собою, що то суть ще дѣти, котрй на першôмъ степени ще ани мыслити ани уваги скупити не умѣютъ и лише постепенно розвиваютъ ся. И се треба мати на увазѣ, що дѣти сельскй менше сутъ розвиненй, нѣжь мѣстскй; — дѣти верствъ ремѣсничихъ, менше, нѣжь такъ званыхъ интелігентныхъ. Выкладъ повиненъ отже примѣняти ся до понятія ученикôвъ, повиненъ бути ясный, зрозумѣлый и короткій. Задля того треба выкладъ переплѣтати пытанями, щобы переконати ся, чи дѣти зрозумѣли выкладъ; тымъ способомъ удержитъ ся ихъ увагу и дасть ся ихъ умови ôтпочинокъ. Чимъ низшій степень, тымъ коротшій повиненъ бути выкладъ. Выстерѣгати ся однакъ повиненъ катихитъ, щобы, хотячи бути яснымъ, не уживъ неôтвѣтныхъ выраженъ або не сказавъ щось такого, що моглобы зъ становиска науки Церкви бути непевнымъ або пôдозрѣнымъ. Такожь не буде ôнъ предмету въ книжкахъ шкôльныхъ мѣстячого ся розширювати, бо книжки мѣстять въ собѣ саме добре ôтмѣреный матеріялъ, ани тожь не буде запускати ся въ пояснюваня и доказы правдъ религійныхъ, для понятія дѣтей неприступнй; — дѣти на тôмъ степени повиннй вѣрити на слова отця катихита. —

Способъ поглядовый (дейктичный) научаня, есть именно для дѣтинного вѣку дыже ôтповѣдный, позаякъ далеко глубше вбивае ся памяти и задержуе ся сильнѣйше то, що видѣло ся, нѣжь то, що чуло ся. Для того, де лише того способу при науцѣ религіи ужити можь, не повинно ся его занедбувати. Именно же наука исторіи библійнои довжна бути илюстрована оказами. На першôмъ же степени, де дѣти ще не уживаютъ книжокъ, повинна наука религіи опирати ся выключно на поглядѣ, — все чого учитъ катихитъ, що оповѣдае дѣтемъ, повиненъ се

робити на пôдставѣ оказу (образка). Также и при литургицѣ суть оказы потребнй, а добре зробитъ катихитъ коли зверне увагу дѣтей чи то на уряджене церковне, чи на дѣйства литургічнй, и завôзве ихъ, щобы они при данôй случайности и въ церкви самôй бачили и примѣчали.

Способу ероматычного (пытаня) ужіє катихитъ до того, щобы переконати ся чи дѣти вывчили ся заданои лекціи и не поступитъ дальше, доки въ передъ о тôмъ не переконає ся. При задаваню новои лекціи, часто зверне ся катихитъ до тои формы, щобы черезъ пытаня довѣдати ся, чи дѣти его розумѣютъ, — се послужитъ такожь до удержаня уваги дѣтей. Скôнчивши задаване лекціи, треба еи заразъ ôтпытати щобы дѣти въ школѣ выучили ся еи въ бôльшôй части, а дома потребували ю лише повторити. Се єсть безусловно потребне на першимъ степени науки, де дѣти ще не маютъ книжокъ и всего въ школѣ научити ся мусятъ; — а не належить сего залишити и на высшихъ степеняхъ. Пытань уживає ся такожь, щобы дѣтей навести на знану имъ, але хвилево призабуту рѣчь, або, щобы спростовати ихъ хибну ôтповѣдь, такожь, щобы зъ вѣдомостей котрй вже посѣдаютъ, выпровадити заключене и такъ вроваджувати дѣти до самостôйного мысленя. Розумѣє ся, що пытаня треба ставити ôтвѣтнй до степени розвитку дѣтей и до предмету.

Въ кôнци згадати ту належить за повторяне выученого вже предмету, що єсть великои ваги такъ, що стариннй педагоги вже сказали: repetitio est mater studiorum. Задля того треба уряджувати ôтъ часу до часу повторене взятого матеріялу, — а при кôнци року шкôльного, треба въ короткости повторити весь переробленый въ роцѣ матеріялъ, щобы ученики опустили школу зо свѣдомостію того чого учили ся черезъ рôкъ и щобы по феріяхъ вернули съ певнымъ запасомъ науки, на котрôмъ можь бы дальшу науку оперти. Выстерѣгати ся лише, щобы на рѣчи добре знанй не тратити безъ потребу часу.

4. Вправы религійнй.

Щобы молодѣжь религійно выховати, то зъ наукою религіи повиннй лучити ся вправы религійнй, якъ молитва передъ школою и по школѣ, слухане Службы Божои що найменше въ недѣлѣ и свята, принятіє святыхъ Тайнъ и святковане дней святочныхъ. Близше они суть означенй въ розпоряженю в. ц. к. Рады шкôльнои краєвои зъ дня 24. лютого 1896. Ч. 18.595, выданôмъ въ порозумѣню съ всесв. Ординаріятами краєвыми. Надъ вправами религійными повинна чувати школа, щобы они выконували ся точно и съ почестію, — найбôльшежь повиненъ чувати надъ ними о. катихитъ; поученями, заохотою и примѣромъ повиненъ старати ся довести молодѣжь то того, щобы она тй вправы выповняла не лише механично поверховно и зъ приказу, але съ охотою, зъ внутрѣшного переконаня и зъ почутя обовязку взглядомъ Бога, та съ ôтповѣднымъ побожнымъ розположенємъ духа. О. катихитъ повинень учити молодѣжь, щобы такожь дома не залишала щоденныхъ молитвъ рано и вечеръ, передъ ѣдженємъ и по ѣдженю, щобы такожь въ тй днѣ святочнй, що суть вôльнй ôтъ обовязку шкôльного, приходила до церкви слухати Службы Божои, старша молодѣжь, щобы приходила такожь на утреню и вечѣрню брала участь въ процесіяхъ, а покôнчивши школу, вступала въ члены братства церковного и не залишала обовязкôвъ религійныхъ.

Катихитъ научитъ дѣтей, щобы витали ся взаимно, якъ и старшихъ осôбъ словами: „Слава Іисусу Христу“ (въ часѣ великодня: „Христосъ во-

скресе"), и даючи имъ добрый примѣръ, повиненъ завсѣгды входячи до клясы, въ той способъ поздоровляти дѣти.

Катихитъ повиненъ дѣтей выучити звыклыхъ, щоденныхъ молитовъ и повиненъ ихъ научити, якъ при молитвѣ заховати ся маютъ. Задля того дуде добре коли завсѣгды передъ наукою религіи и по науцѣ, хотьбы тая выпала на середущу годину, дѣти разомъ зъ о. катихитомъ помолять ся. При тôмъ буде ôнъ наглядати щобы дѣти робили на собѣ знамя св. Креста правильно и съ приналежною почестію, щобы руки складали набожно, стояли просто, очи мали звернениѣ на образъ святый и выголошували слова поволи, выразно и добре. Молитвы можна змѣняти. Молитовъ треба учити поволи, часто повтаряючи тіиже и съ терпеливостію поправляючи, коли они перекрутятъ, або опустятъ яке слово.

До вправъ религійныхъ належитъ также спѣвъ церковный, задля того середъ науки разъ або два разы заспѣває ся съ ученниками яку побожну пѣснь. Такою пѣснію можна также зачинати и кôнчити науку. Де правитъ ся для молодѣжи шкôльнои окреме богослуженє тамъ новиннѣ дѣти пôдчасъ богослуженя спѣвати — де не правитъ ся окреме богослуженє, лише дѣти ходятъ на спôльне богослуженє съ старшими, тамъ треба дѣтей до того приводити, щобы спѣвали въ церквѣ съ пѣвцями церковными, старшѣ щобы читали „Апостола, Пареміи, Вѣрую." Также повиннѣ служити до Службы Божои.

Старанностію катихита буде также наставати на то, щобы дѣти мали молитвенники и ихъ уживали при молитвѣ и въ церкви. Тымъ способомъ найлучше забезпечитъ ся правильне выголошуванє молитвъ и пѣсень церковныхъ, якъ и розумѣнє обрядôвъ церковныхъ; при помочи молитвенника найлучше научатъ ся служити до Службы Божои.

Вкôнци згадати належитъ ще о ексортахъ або наукахъ духовныхъ до молодѣжи. Катихитъ повиненъ завсѣгды приготовити ся на тіи и списувати ихъ собѣ щобы не повтарявъ ся завсѣгды и не крутивъ ся въ одномъ кôлку. За предметъ до ексортъ возьме собѣ о. Катихитъ завсѣгды дотычне Евангеліє, пояснитъ тоєже выпровадитъ ôтвѣтнѣ для молодежи науки и навяже упôмненя до христіяньскихъ чеснотъ, якѣ молодѣжь и теперъ и въ пôзнѣйшôмъ вѣцѣ выконувати повинна, и перестереже передъ пороками, въ якѣ попадає молодѣжь, и якѣ стрѣчаютъ ся въ окруженю молодежи — та подасть средства, якъ уникати грѣха и покусъ до злого. Ексорты повиннѣ бути примѣненѣ до понятія и вѣку молодежи. — Де ексорты не могутъ ôтбувати ся, тамъ буде вказанымъ, въ тыжни молодежи пояснити Евангеліє слѣдуючои недѣлѣ або свята.

5. Карнôсть шкôльна.

Карнôсть єсть необходима въ кождôмъ товариствѣ, безъ карности нема ладу, а въ школѣ ани наука не може поступити, ани выхованє не є можливе. Для того школа муситъ велику вагу класти на карнôсть молодежи шкôльнои, и о. катихитъ также на ню велику вагу звертати повиненъ, и до того належитъ прямувати, щобы молодѣжь въ школѣ и поза школою була карна, именно щобы була уважна въ школѣ, послушна, щира, отверта, правдомовна, трудолюбива съ почутємъ обовязку, побожна, богоязлива, щобы любила ближнього и шанувала старшихъ, була згôдлива, мала почутє справедливости и сочутє съ нещасливымъ, бѣдныхъ и покрывдженыхъ, щобы брыдила ся ложію и несправедливостію, въ загалѣ, щобы любила добре, а мерзила ся злымъ.

До удержаня карности послужатъ рôжнû средства, якъ наука, рада, заохота, приказъ, похвала, нагорода, власный примѣръ, упôмненя и кары, передовсѣмъ же бачнôсть на поведенє молодежи въ школѣ и поза школою. Въ школѣ пôдчасъ науки повиненъ катихитъ таке мѣстце заняти, щобы мôгъ всѣхъ бачити, не повиненъ дивити ся въ книжку, лишь на дѣти, повиненъ говорити до всѣхъ, запытувати не лише лучшихъ але и слабшихъ, и тыми послѣдными ще бôльше займати ся нѣжь першими, при пытаню одного, довго не задержувати ся. Се є найлучше средство до удержаня уваги въ школѣ. На молодѣжь треба бачити također и поза школою, именно на павзахъ, при забавахъ и коли выходитъ зô школы. Катихитъ повиненъ зближати ся до молодежи, говорити съ нею, старати ся позыскати єи довѣріє и спростовати, коли бачитъ ся що злого.

Коли дитина провинитъ ся въ дечѣмъ, треба ю упôмнути, а коли се не помагає, ужити строжшихъ мѣръ, якими суть: догана, завстидженє въ чотыри очи, передъ клясою, ôтъокремленє ôтъ другихъ, стоянє въ лавцѣ або передъ лавками, при столику. — Коли все се не помагає, треба прикликати родичôвъ и ихъ возвати, щобы они вплынули на дѣтину або ю укарали, а коли и се не помагає, тогды треба съ управителемъ школы обдумати средства поправы, або подати до вѣдомости Рады шкôльнои мѣсцевои.

Слôвъ обидливыхъ, ганьбячихъ, проклонôвъ, клячаня и каръ тѣлесныхъ катихитъ най николи не уживає. Клячанє єсть ознакою найвысшои почести для Бога, тожь не повинно бути средствомъ кары; — а кары тѣлеснû суть законами шкôльными заборонені, и зовсѣмъ не до лиця священикови. Въ загалѣ кара повинна мати характеръ лѣку и поправы а не мести.

6. Деякû личнû свойства Катихита.

Щобы катихитъ свою задачу належито мôгъ сповнити, довженъ мати деякû личнû свойства, а именно: 1. Повиненъ бути перенятый горячою любовію Бога, для котрого чести выховує молоде поколѣнє, и любити то молоде поколѣнє, котрому черезъ религійно-моральне выхованє хоче забезпечити дочасне и вѣчне щастє.

2. Повиненъ полюбити и поважати свôй завôдъ, не повиненъ оцѣняти его пôсля низкои заплаты, яку побирає, але пôсля того, якъ важна справа бо щастє цѣлыхъ поколѣнь, бо душû ихъ, лежатъ въ его рукахъ.

3. Катихитъ повиненъ на кожду лекцію приготовити ся, уложити собѣ и обдумати плянъ науки и его перепроваджєнє въ обсягу тутъ приписаныхъ плянôвъ.

4. Повиненъ заховати супокôй духа, не уносити ся гнѣвомъ, оказувати дѣтямъ жичливôсть, говорити съ ними приязно, поздоровляти ихъ при встрѣчи, мати сочутє для недужныхъ и убогихъ, старати ся о помôчь для нихъ, не уживати слôвъ обидливыхъ.

5. Повиненъ давати собою примѣръ побожности, ревности о славу Божу, любови Бога и ближнього, точности въ выповнюваню обовязкôвъ, лагôдности и иныхъ чеснотъ христіяньскихъ, та и въ житю домовôмъ и поза школою уникати всего, що моглобы на него кинути лиху тѣнь.

6. Повиненъ часто розмышляти надъ важностію свого званя, ôтчитувати собѣ то, чого учивъ ся на богословію, наслѣдувати примѣры добрыхъ педагогôвъ и просити Бога о благодать, памятаючи на слова Христовû: „Я к о б е з ъ М е н е н е м о ж е т е т в о р и т и н и ч т о ж е“. (Іоан. XV. 5.)

7. Катеґоріи школъ народныхъ.

Пôсля Уставы зъ дня 23. Мая 1895.,[1]) дѣлятъ ся школы народнѣ на звычайнѣ и выдѣловѣ. Звычайнѣ школы народнѣ (людовѣ) суть двоякѣ: низшого и высшого типу.

Школы народнѣ низшого типу, призначенѣ для сѣлъ и малыхъ мѣсточокъ, маютъ ôтповѣдати потребамъ рôльничои людности. Они суть 1, 2, 3 и 4 клясовѣ, кождыйже зъ тыхъ родôвъ школъ мае 4 степенѣ, а 6 лѣтъ науки.

Школы народнѣ высшого типу суть 5 и 6 клясовѣ, по мѣстахъ и огнискахъ промысловыхъ, примѣненѣ до потребъ людности ремѣсничои, промысловои и торговельнои. Они маютъ 6 степеней и 6 лѣтъ науки. Побôчь 5 и 6 клясовыхъ могутъ въ тыхъ мѣсцевостяхъ находити ся такожь 4 клясовѣ школы съ пляномъ высшого типу. Чотыри низшѣ клясы маютъ такожь приспособити молодѣжь до школъ середныхъ и выдѣловыхъ, 5 и 6 кляса маютъ мати бôльше практичный напрямъ.

По укôнченю школы народнои (людовои) обовязана молодѣжь еще посѣщати курсы науки доповняючои черезъ 4 лѣта[2]). По селахъ и малыхъ мѣсточкахъ маютъ тѣ курсы доповняючѣ характеръ рôльничій,[3]) въ мѣстахъ же и бôльшихъ мѣсточкахъ, промыслово торговельный[4]). На тыхъ курсахъ не є приписана наука религіи, однакожь ученики довжнѣ брати участь въ правахъ религійныхъ, якѣ власть церковна для нихъ зарядитъ, и власть школьна припише[5]).

Народнѣ школы выдѣловѣ 3 клясовѣ, сполученѣ съ 4 низшими клясами, по бôльшихъ мѣстахъ, маютъ задачу удѣляти науку сягаючу поза цѣль зазначену науцѣ въ школѣ звыклôй а приспособляти передовсѣмъ до заводу практичного въ промыслѣ и торговлѣ, заразомъ до школъ заводовыхъ, до котрыхъ при вступѣ не вымагає ся укôнченя школъ середныхъ. Заразомъ будутъ они приготовляти до семинарій учительскихъ[6]).

Жѣноча школа выдѣлова може бути розширена доданемъ двохъ або трехъ клясъ высшихъ. Тѣ высшѣ клясы довжнѣ мати характеръ курсôвъ спеціяльныхъ[7]).

Ôтповѣдно до тои организаціи школъ народныхъ, довжнѣ бути примѣненѣ пляны науки религіи въ тыхъ школахъ.

Б. Пляны науки религіи и Инструкціи частнѣ.

а) Для звычайныхъ школъ народныхъ.

а) Для школъ низшого типу.

I. Для школъ одноклясовыхъ.

Кляса	I.			
Степень	I	II	III	IV
Рôкъ	1	2	3. 4.	5. 6.
Число годинъ	1		2	

[1]) Устава зъ д. 23 Мая 1895. (Д. з. кр. 1895. Ч. XII. Н. 57.) [2]) Арт. 15. [3]) Арт. 19. [4]) Арт. 21. [5]) Арт. 18. [6]) Арт. 11. [7]) Арт. 14.

Цѣль науки религіи въ школѣ народной одноклясовой есть, щоби дѣти:

1) придбали собѣ вѣдомости правдъ вѣры и моральности въ объемѣ меньшого Катихисму.

2) добре зрозумѣли значѣнє Тайнъ Покаяня и пресв. Евхаристіи, и були въ станѣ належито приготовити ся до принятя тыхъ св. Тайнъ;

3) научили ся молитвъ щоденныхъ и розумѣли головнѝ чисти богослуженя и обрядо̂въ церковныхъ, котрѝ звыкло видятъ, щобы съ користію могли брати участь въ богослуженю;

4) набули собѣ вѣдомостій зъ Исторіи библійнои въ обємѣ „Короткои Исторіи библійнои";

5) щобы утвердили ся въ чеснотахъ христіяньскихъ и выйшли зъ школы богобоязливыми и чесными молодцями.

Наука религіи удѣляє ся въ двохъ о̂тдѣлахъ а трехъ годинахъ тыжнево. Першій о̂тдѣлъ, обнимаючій I. и II. степенѣ (1. и 2. ро̂къ) науки, мае 1. годину на тыждень; другій о̂тдѣлъ, обнимаючій III. и IV. степенѣ (3. 4. 5. и 6. ро̂къ) науки, мае 2 годины тыжнево.

О̂ТДѢЛЪ I.

Степенѣ I. и II. разомъ (1. и 2. ро̂къ) 1 год. тыжнево.

Предметъ науки: 1) Выученє знамени св. креста и найважнѣйшихъ молитвъ, именно: „Молитвы Господнои", „Богородице Дѣво", „По̂дъ Твою милость" „Слава Отцу и Сыну" и пр., Боже милостивъ буди менѣ грѣшному", „Вѣрую" (по̂сля можности).

2) Исторія библійна становитъ основу цѣлои науки. При помочи образко̂въ оповѣстъ о. катихитъ дѣтемъ слѣдуючѝ уступы зъ исторіи библійнои:

Зъ старого завѣта: О сотвореню свѣта, — о сотвореню чоловѣка, — о Ангелахъ, — о раю, — о грѣху перших людей и наслѣдкахъ тогожъ, — о обѣтницѣ Спасителя, — о Каинѣ и Авелю, — ~~о потопѣ~~, — ~~о вежѣ вавилоньской~~, — ~~о поклияню Авраама и обѣтницѣ, що зъ его роду выйде Спаситель~~, — о десяти заповѣдяхъ Божихъ.

Зъ нового завѣта: о Благовѣщеню Пр. Дѣвѣ, — о Рождествѣ Іисуса Хр., — о трехъ мудрецяхъ, — о представленю Іисуса въ храмѣ, — о 12 лѣтномъ Іисусѣ въ церквѣ, — о крещеню Іисуса Хр., — о апостолахъ (въ загалѣ) о чудѣ въ Канѣ Гал., — о бурѣ на мори, — о умноженю хлѣбо̂въ, — о воскресеню молодця въ Наинѣ, — о послѣдно̂мъ судѣ, — о Тайно̂й вечери и установленю пресв. Евхаристіи, — о по̂йманю, битю и засудженю Іисуса, — о розпятю на крестѣ, — о воскресеню Христа, — о установленю Петра головою Церкви, — о вознесеню Іисуса Хр., — о зо̂сланю св. Духа, — о другомъ приходѣ Іисуса Христа и о послѣдно̂мъ судѣ.

3) До оповѣдань зъ исторіи библійнои навяже о. катихитъ слѣдуючѝ правды вѣры:

1. Що есть одинъ Богъ, Сотворитель свѣта и чоловѣка, всемогучій, найдобротливѣйшій и найсвятѣйшій, — 2. що сутъ три особы Божѝ, — 3. що Сынъ Божій ставъ ся чоловѣкомъ, щобы людій спасти, — 4. що Іисусъ Христосъ умеръ за людій на крестѣ, — 5. що Іисусъ Хр. воскресъ изъ мертвыхъ, — 6. що всѣ люди такожъ воскреснутъ, — що Богъ є справедливый судія, — 8. що душа чо-

ловѣка безсмертна, — 9. о небѣ и пеклѣ, — 10. що Господь Богъ отпущає грѣхи каючимъ ся, — 11. що въ св. Тайнѣ Крещеня и Покаяня отпущають ся грѣхи, — 12. кто єсть присутный въ пресв. Евхаристіи, — 13. що то єсть Церковь, — 14. що Папа римскій єсть головою Церкви, — 15. що благодать Божа до спасенія потребна, — 16. о потребѣ молитвы.

Яко выслѣдокъ сеи науки мають дѣти знати: 1) Шѣсть правдъ вѣры — 2) десять заповѣдей Божихъ.

4) Оповѣданя зъ исторіи библійнои належить такъ розложити, щобы въ трехъ першихъ мѣсяцяхъ покончити старый завѣтъ, а въ грудни розпочати новый завѣтъ и навязувати до припадаючихъ святъ, причѣмъ належить пояснити значѣнє тыхъ святъ и вказати на важнѣйшѝ церковнѝ обряды въ тѝ свята, якъ н. п. свяченє воды на Богоявленіє, процесію и воскресну утреню на Великдень, (однакожь лише въ загалѣ, не запускаючи ся въ ихъ поясненє).

Того тутъ вычисленого матеріялу учить ся дѣти черезъ два лѣта на I: и II. степени науки; дѣти II. степени повиннѝ собѣ той матеріялъ вже добре присвоити, а дѣти I. степени, що важнѣйшого и лекшого.

Науку належить переплѣтати спѣвомъ церковныхъ пѣсень „Господи помилуй — Тебѣ Господи — Аминь — Подай Господи — Святый Боже — Пôдъ Твою милость — Пречистая Дѣво“ а и деякихъ бôльше знаныхъ колядъ.

Науки зачне о. катихитъ ôтъ знамени св. креста. Прійшовши до школы и поздоровивши дѣти словами: „Слава Iисусу Христу“, прикаже имъ зложити три першѝ пальцѣ разомъ и робити знамя св. креста за своимъ проводомъ и говорити за собою: „Въ имя Отца“, а потôмъ „Отче нашъ“. По скônченôй молитвѣ поучить дѣти: для чого мы молимо ся? до кого молимо ся? Зъ того перейде ôнъ до науки о Бозѣ, котрый завсѣгды бувъ, коли ще ани свѣта ани людій не було и до оповѣданя о сотвореню свѣта, зъ того выснує ту науку вѣры, що Богъ є вѣчный и всемогучій. Такъ поступить дальше. — Пôзнѣйше пояснить дѣтямъ, для чого мы складаємъ три пальцѣ разомъ, именно що є одинъ Богъ, — а три особы Божѝ: Отецъ, Сынъ и Духъ св...

До науки не уживають дѣти жаднои книжки, одинокимъ средствомъ до науки суть библійнѝ образки, котрѝ въ каждôй школѣ повиннѝ находити ся. Катихитъ возьме ôповѣдный образокъ и покаже его дѣтямъ такъ, щобы они въ него добре вдивили ся. Потôмъ пояснить поодинокѝ особы и предметы представленѝ на образку и пытанями переконає ся, чи дѣти то поняли. Ôттакъ стане оповѣдати исторію библійну, котру образокъ представляє, за каждымъ разомъ показуючи на ту особу и тôй предметъ, о котрыхъ бесѣда. Скônчивши оповѣданє, заразъ зачне ôтпытувати дѣтей, а дѣти ôповѣдаючи, мають все дивити ся на образокъ. Слѣдуючои лекціи, нѣмъ поступить дальше, довженъ о. Катихитъ напередъ ту лекцію ôтпытати, але завсѣгды при помочи образка, на котрый дѣти дивити ся мають. Зъ каждого оповѣданя библійного выснує о. Катихитъ якусь правду вѣры або моральности, якъ то высше сказано. Недокладнѝ ôтвѣты дѣтей треба терпеливо справити.

Першихъ годинъ съ початкомъ року шкôльного ужіє о. катихитъ, щобы зазнакомити ся съ дѣтьми, осмѣлити ихъ и привязати до себе. Для того навяже съ ними короткій розговоръ, поспытає ся о имя и назвиско, чи умѣютъ молити ся чи молятъ ся дома, чи ходятъ до церкви, де мешкають, чимъ дома занимають ся

пôсля обставинъ такожь про родичей, про братôвъ и сестеръ, котри̂ ходятъ до школы або ще не давно ходили и т. п. Съ дѣтьми другого степени звитає ся, яко съ знакомими вже и такожь скаже до нихъ яке приязне слово, одного похвалитъ за пильнôсть въ минувшôмъ роцѣ, другого напôмне до бôльшои пильности и т. п.

ÔТДѢЛЪ II.

III. и IV. степенѣ (3. 4. 5 и 6 рôкъ) науки — 2 годины тыжнево.

На вѣдомостяхъ принесеныхъ зъ першого ôтдѣлу має ся строити дальша будôвля религiйно-морального образованя молодежи, щобы высше назначена цѣль науки була осягнена.

Ся цѣль не може бути осягнена въ однôмъ роцѣ и се не є потрѣбне, позаякъ въ тôмъ ôтдѣлѣ дѣти черезъ 4 лѣта побираютъ науку религiи. Головнымъ предметомъ науки єсть: наука вѣры и моральности, котри̂ тутъ уже на пôдставѣ книжки т. є. Меншого Катихисму въ певнôмъ порядку подаютъ ся, приготовленє до сповѣди и до св. Причастiя и дальши̂ молитвы щоденни̂. — Помôчнымъ предметомъ єстъ: Исторiя библiйна, котра тутъ розширює ся и поясненє найважнѣйшихъ обрядôвъ церковныхъ.

Пôдручники суть: „Меншiй Катихисмъ“ и „Коротка Исторiя библiйна“.

Катихисмъ має ся въ двохъ лѣтахъ укôнчити въ той способъ, що: Въ однôмъ роцѣ учитъ ся: науки вѣры (на пôдставѣ Символа вѣры), — о десяти заповѣдяхъ Божихъ и о пяти заповѣдяхъ церковныхъ; — въ другôмъ же роцѣ: о грѣсѣ, чеснотѣ, — о благодати, св. Тайнахъ, — молитвѣ и благословеняхъ церковныхъ; — и такъ завсѣгды на перемѣну. А позаякъ въ тôмъ ôтдѣлѣ сходятъ ся ученики двохъ степенѣвъ а чотырохъ лѣтъ науки, то слѣдує зъ того, що на каждôмъ степени возьме ся цѣлый катихизмъ и каждый ученикъ два разы буде побирати науку цѣлого катихисму. А понеже знову на ту науки сходятъ ся старши̂ и молодши̂ (I. и II. степеня) ученики, прото належитъ до молодшихъ ставити менши̂ вымоги, опускаючи имъ труднѣйши̂ пытаня означени̂ звѣздкою, а старши̂ повинни̂ вже учити ся всего матерiялу, що умѣщеный єсть въ пôдручнику.

Исторiя библiйна розкладає ся такожь на два лѣта, именно, одного року бере ся старый завѣтъ, другого, новый, не залишаючи однакожь при науцѣ катихисму пригадати ôтвѣтни̂ уступы зъ Исторiи библiйнои, знани̂ дѣтемъ вже зъ науки побиранои въ I. ôтдѣлѣ. При науцѣ Исторiи библiйнои належитъ рôвножь до дѣтей III. степеня менши̂ ставити вымоги, нѣжь до дѣтей IV. степеня.

При науцѣ катихисму, якъ и исторiи библiйнои подасть о. катихитъ дѣтемъ такожь коротки̂ поясненя обрядôвъ церковныхъ, якъ именно о важнѣйшихъ частяхъ церкви (притворъ, иконостасъ, олтарь), о важнѣйшихъ обрядахъ при Службѣ Божôй (входъ малый, тропарѣ, читанє Апостола и Евангелiя, входъ великiй, освященє св. Дарôвъ — причастiє), що то є Вечерня (пѣснь: Свѣте тихiй, Нынѣ отпущаєши), Утреня (Слава во вышнихъ Богу), о важнѣйшихъ обрядахъ при Крещеню (бѣла одѣжь, свѣчка, кумы), о деякихъ обрядахъ при похоронѣ, що то є парастасъ, акафистъ, параклисъ, водосвятє, свяченє зѣля, обхôдъ поля, посвященє дому; — котри̂ то обряды звыкло приходятъ и котри̂ дѣти вже маютъ способнôстъ видѣти. Передъ надходячими святами нале-

житъ пояснити значенє святъ, такожь при одповѣдныхъ частяхъ Катихизму и Исторіи библійнои треба вказувати на свята, котрѝ суть тымъ же подѣямъ посвяченѝ.

Въ тôмъ ôтдѣлѣ поступає выученє дальшихъ молитовъ якъ именно: „Молитвами святыхъ Отецъ", Царю небесный, Трисвятое Ослаби остави, Достойно єсть, Преславна присно Дѣво, Упованіє намъ Отецъ, Помилуй насъ Господи помилуй насъ, Исповѣданє грѣхôвъ, Вѣрую Господи и исповѣдаю (передъ причастіємъ), и Помилуй мя Боже (Пс. 50). Выученє тыхъ молитовъ має ити постепенно, дѣти IV. степеня повиннѝ бôльше и лучше умѣти, нѣжь III. степеня, такъ що Пс. 50 Помилуй мя Боже можь жадати ажь ôтъ дѣтей послѣдного року науки. Молитвы треба часто повтаряти, навѣть и тѝ, котрыхъ учили ся въ въ першôмъ ôтдѣлѣ, щобы все поправляти хибы въ выголошеню.

Такожь и наука спѣву церковного повинна дальше поступати котрымъ можь перерывати науку предмету, чи то катихисму, чи исторіи библійнои що ученикамъ науку лише уприятнитъ и умъ ихъ ôтсвѣжитъ. Належитъ именно выучити слѣдуючихъ пѣсень: Антифоны, Единородный Сыне, Аллилуя, Иже Херувимы, Святъ, Тебе поємъ, Достойно єсть, Отче нашъ, Причастенъ, Да исполнятся, Буды имя Господне, Свѣте тихій Нынѣ отпущаєши, послѣдныхъ Кондакôвъ зъ Акафистôвъ, Вѣчная память; коли можь, такожь Тропарôвъ воскресныхъ, за всякое прошеніє и за упокой; — такожь пѣсень, якъ: Вси Тя хоры, О всепѣтая мати, до св. Николая, дальшихъ колядъ и ин.

Ученники 4-го року науки маютъ около Великодня приступити до першои сповѣди, — а ученники 5-ого року до першого Причастія, (що вже въ першôмъ пôвроцѣ стати ся може). — Такъ до сповѣди, якъ и до св. Причастія належитъ дѣти приготовити. Треба ихъ передъ тымъ поучити о грѣсѣ и єго наслѣдкахъ, — що ôтъ грѣха можемъ увôльнити ся лише черезъ Тайну Покаянія, ~~якѝ суть вымоги до належитого принятя тои Тайны;~~ — треба зъ дѣтьми зробити обрахунокъ совѣсти, взбудити съ ними разомъ жаль и рѣшуче постановленє, поучити ихъ, якъ маютъ приступити до св. сповѣди, якъ вызнавати грѣхи, що не повиннѝ стыдати ся ихъ вызнати, якъ слухати на науки священника и якъ ôтправляти надоложенє за грѣхи.

Що до св. Причастія, треба поучити дѣтей о великôмъ достоиньствѣ пресв. Евхаристіи, що они пріймутъ самого Господа Іисуса Христа пôдъ видами хлѣба и вина, съ якою почестію прото повиннѝ приступати до св. Причастія; — треба ихъ поучити, якъ они и що до душѣ и що до тѣла приготовити ся повиннѝ, треба ихъ напôмнути, щобы ôтъ пôвночи нѣчого не ѣли, ани не пили, щобы чисто убрали ся, и щобы по причастію не плюли, ажь по снѣданю, треба имъ вказати такожь якъ при св. Причастію маютъ зложити руки на крестъ на грудяхъ, якъ отворити уста, якъ спожити св. Причастіє, и якъ Богу подякувати за тоє, и въ кôнци якъ заховати ся черезъ цѣлый той день.

Належитъ такожь поучити дѣтей, якъ великихъ ласкъ они доступаютъ въ обохъ сихъ св. Тайнахъ Покаянія и пресв. Евхаристіи.

Перше ~~именно~~ св. Причастіє повинно ôтбути ся якъ найторжественнѣйше.

Пожаданымъ було щобы для молодежи II. ôтдѣлу була окрема ексорта що тыждня, а що найменше, щобы ôтчитало ся ѣй припадаюче св. Евангеліє и пояснило ся.

II. Для шкôлъ двоклясовыхъ.

Кляса	I.		II.	
Степень	I.	II	III.	IV.
Рôкъ	I.	2.	3. 4.	5. 6.
Годинъ	1.		2.	

Въ школахъ двоклясовыхъ удѣляє ся наука въ двохъ ôтдѣлахъ а трехъ годинахъ тыжнево, зовсѣмъ такъ и пôсля того самого пляну и способу, якъ въ школахъ одноклясовыхъ. Цѣль и предметъ науки суть тû самû, що въ школѣ одноклясовôй.

III. Для шкôлъ триклясовыхъ.

Кляса	I.		II.	III.
Степень	I.	II.	III.	IV.
Рôкъ	I.	2.	3. 4.	5. 6.
Годинъ	1.		2.	2.

Въ школахъ триклясовыхъ удѣляє ся наука религіи въ трехъ ôтдѣлахъ а 5. годинахъ тыжнево, каждый ôтдѣлъ мае по 2 лѣта науки. Цѣль науки есть та сама, що и въ школахъ одно и дво-клясовыхъ, лише що въ III. ôтдѣлѣ т. є. на IV. степени науки, наука вѣры и моральности мае удѣляти ся пôсля бôльшого Катихисму.

Вôтдѣлъ I. Кляса I.

Степень I. и II.

Рôкъ науки 1. и 2.

1. Година тыжнево.

Наука удѣлає ся цѣлкомъ такъ, якъ въ I. ôтдѣлѣ шкôлъ одно и двоклясовыхъ.

Вôтдѣлъ II. Кляса II.

Степень III.

Рôкъ науки 3. и 4.

2. Годины тыжнево.

Предметъ науки и пôдручники:

Катихисмъ єсть головнымъ предметомъ науки. Наука удѣляє ся пôсля малого катихисму. Матеріялъ мае ся розложити на два лѣта такъ, що въ однôмъ роцѣ вôзьме ся наука вѣры (Символъ вѣры), — о заповѣдяхъ Божихъ и церковныхъ; — въ другôмъ роцѣ о грѣсѣ, чеснотѣ, благодати, св Тайнахъ и молитвѣ и благословеняхъ церковныхъ.

Съ наукою катихисма належитъ сполучити оповѣданя зъ **Исторіи библійнои**, а именно въ однôмъ роцѣ (коли бере ся наука вѣры и о заповѣдяхъ) везьмутъ ся слѣдуючѝ уступы пôсля Короткои Исторіи библійнои: а) зъ старого завѣта: 1. о сотвореню свѣта; — 2. чоловѣка; — 3. о заповѣди данôй першимъ людемъ; — 4. о грѣсѣ першихъ людій; 5 о карѣ за грѣхъ; — 6. о обѣтницѣ Спасителя; — 13. о Авраамѣ. — б) Зъ нового завѣта: 2. о благовѣщеню; — 4. о св. Іосифѣ опѣкунѣ Іисуса Храста; — 6. о народженю Іисуса; — 7. о поклонѣ пастырѣвъ; и 9. трехъ мудрцѣвъ; — 15. о крещеню Іисуса; — 17. о покликаню ученикôвъ; — 18. о выступленю Іисуса и чудахъ єго; — 23. о оздоровленю недужныхъ и калѣкъ; — 29. о воскресеню мертвыхъ; — 31. Іисусъ яко учитель; — 41. Іисусъ Хр. дає Пегрови ключѣ царства небесного; — 44. о преображненю Іисуса Христа; 46. Свѣтлый въѣздъ Іисуса Христа въ Єрусалимъ; — 49. — 60. о страстехъ Іисуса Христа; — 61. о воскресеню Іисуса Христа; — 63. Іисусъ дає Петрови найвысшу власть въ Церкви; — 64. о вознесеню Іисуса Христа; — 65. о зôсланю св. Духа; — 71. О Церкви Христовôй; — 72. Другій приходъ Іисуса Христа.

Въ другôмъ роцѣ науки (коли бере ся зъ катихисму наука о грѣсѣ, чеснотѣ, благодати и пр.) а) зъ старого завѣта: ~~7. и 8.~~ О Каинѣ и Авелю; — 10. о потопѣ; — 20 — 30. о Іосифѣ; — 32 — 33. о Мойсею; — 36. о переходѣ Израильтанъ черезъ червоне Море; — 38. о десяти заповѣдяхъ Божихъ на Синаи. — б) зъ нового завѣта: 8. О представленю Іисуса Христа въ церкви; — 10. Утеча до Египту; — 12. Поворотъ до Назарету; — 13. дванайцять лѣтный Іисусъ въ церкви; — 19. Іисусъ Хр. перемѣнює воду въ Канѣ Галилейскôй; — 22. Насыченє 5000 людій пятьма хлѣбами; — 26. Іисусъ Хр. оздоровляє розслабленого жилами; — 28. о десяти прокаженыхъ; — 22. наука Іисуса на горѣ; — 33. Притча о блуднôмъ сину; — 36. о мытарю и фарисею; — 47. о тайнôй вечери. — Исторія библійна не мае ся учити систематично, лишь такъ, щобы подіями зъ Исторіи библійнои пояснювати дотычнѝ части катихисму.

При тôмъ належить дати дѣтямъ **короткѝ поясненя обрядôвъ церковныхъ**, котрѝ дѣти маютъ нагоду частѣйше бачити, а именно одного року: головнѝ части церкви, що то є притворъ, що иконостасъ, що олтарь? о празникахъ рождества Христового, Обрѣзаня, Богоявленя и о священю воды, Стрѣтеня, о великôмъ постѣ, поклонахъ, Цвѣтнôй недѣли, о Страстехъ въ великій Четверь, о великôй Пятницѣ, о Воскресеню Христовôмъ, священю паски, о Вознесеню, о Сошествіи св. Духа; — о священю зѣля, — о обходѣ поля. — Другого року: О обрядахъ при крещеню, о важнѣйшихъ обрядахъ при Службѣ Божôй (малôмъ входѣ, Євангеліи, великôмъ входѣ, освященю Св. Дарôвъ, причастію), о акафистѣ, о похоронѣ и парастасѣ.

Наука **молитвъ** поступає дальше, а именно слѣдуючихъ молитвъ: **Царю небесный**, — **Святый Боже**, — **Ослаби остави**, — **Достойно єсть**, — **Преславна присно дѣво**, — **Упованіе намъ Отець**, —

Исповѣдане грѣхôвъ, — Вѣрую Господи и исповѣдую (передъ причастiемъ).

Зъ пѣсней церковныхъ належитъ вывчити: Антифоны, — Єдинородный Сыне, — Аллилуя, — Святъ, — Тебе поемъ, — Отче нашъ, Буди имя Господне, — Вѣчная память, — зъ пѣсень: Вси Тя хоры, — О всепѣтая мати, — До св. Николая: Ой кто — кто Николая любитъ, — дальшихъ колядъ.

Ексорты, або поясненя припадяючого Евангелiя.

Ученикôвъ 4-го року належитъ приготовити до першои сповѣди, якъ то було высше сказано; до св. Причастiя не належитъ ихъ еще припушати.

Ôтдѣлъ III. Кляса III.

Степень IV.

Рôкъ науки 5. и 6.

2 годины тыжнево.

Предметъ науки и Пôдручники: Наука вѣры и моральности пôсля Великого Катихисму и Исторiя библiйна пôсля короткои Исторiи библiйнои.

Катихисмъ мае ся взяти въ двохъ лѣтахъ съ пропущенемъ пытань зазначеныхъ звѣздкою або хрестикомъ. Въ однôмъ роцѣ мае ся взяти: Наука вѣры пôсля Символу вѣры, — о десяти заповѣдяхъ Божихъ и пяти церковныхъ. Въ другôмъ роцѣ: О грѣсѣ и чеснотѣ, о благодати, о св. Тайнахъ, о молитвѣ, о благословеняхъ и освященяхъ церковныхъ.

Исторiя библiйна цѣла, одного року старый, другого новый завѣтъ не залишаючи попри тôмъ пояснювати науки катихисмовй ôтвѣтными уступами зъ Исторiи библiйнои, вже знаными зъ науки попередныхъ лѣтъ.

Съ наукою Катихисму и Исторiи библiйнои належитъ сполучити дальше поясненє обрядôвъ церковныхъ, якъ именно: якй одежѣ бере священикъ до Службы Божои (не запускаючи ся въ ихъ значене)?, якихъ сосудôвъ уживае (чаша, дискосъ, звѣзда, кадильниця, не запускаючи ся въ ихъ значенє символичне), — значенє свѣчь и лямпъ, кадила свяченои воды, — значенє св. креста и хоругвъ церковныхъ, — загальне значенє Вечернѣ, (и пѣсень Свѣте тихiй, Нынѣ отпущаеши), Утренѣ и пѣсни (Слава во вышныхъ Богу), о деякихъ обрядахъ при похоронѣ, о параклисѣ; — поясненє прочихъ празникôвъ церковныхъ.

Молитвы повторити тй, котрыхъ учили ся вже попередныхъ лѣтъ и доповнити ихъ ще слѣдуючими: Пресвятая Тройце, Прiйдите поклонимся такъ, щобы всѣ начальнй молитвы знали за порядкомъ. Помилуй мя Боже (пс. 50) и тропарѣ: Помилуй насъ Господи, помилуй насъ, такъ щобы дѣти на сѣмъ степени науки, выучили ся вже добре щоденныхъ молитвъ, котрй находять ся при кôнци катихисму и ихъ щоденно рано и вечерь ôтмавлили.

Ексорта або поясненє припадаючого Евангелiя, на що могутъ сходити ся разомъ съ учениками II. клясы.

Ученикôвъ III. клясы нажитъ припустити вже до св. Причастiя, що може стати ся вже въ першôмъ пôвроцѣ. Именно перше причастiе повинно ôтбути

ся торжественно. До св. Причастія якъ и до сповѣди треба молодѣжь притотовити такъ, якъ то було сказано высше при школахъ одноклясовыхъ.

IV. Для школъ чотыроклясовыхъ.

Кляса	I.	II.	III.	IV.
Степень	I.	II.	III.	IV.
Рокъ	1.	2.	3. 4.	5. 6.
Годинъ	2 x 1.	2.	2.	2.

Въ школахъ чотыроклясовыхъ низшого типу удѣляе ся наука религіи клясово, посля одного и того самого пляну. Кожда кляса мае по 2 годины науки религіи тыжнево. Клясы III. и IV., що суть такожь III. и IV. степенемъ науки, маютъ по два лѣта науки.

Кляса I.

Степень I. Рокъ 1.

2 годины тыжнево.

Наука религіи удѣляе тя якъ въ I. отдѣлѣ школъ однои двои трикляcовыхъ съ увзглядненемъ вѣку дѣтей.

Кляса II.

Степень II. Рокъ 2.

2 годины тыжнево.

Въ той клясѣ есть головнымъ предметомъ *Катихисмъ малый*, котрый мае ся взяти цѣлый черезъ рокъ, однакожъ съ пропущенемъ пытань труднѣйшихъ. Головну вагу треба класти на то, щобы дѣти научили ся добре: *Символъ вѣры*, *Шѣсть правдъ вѣры*, *Десять заповѣдей Божихъ*, *пять заповѣдей церковныхъ*, *сѣмъ св. Тайнъ*, *грѣхи головнѝ*. Щобы знали *деякѝ свойства Божѝ*, що Богъ есть одинъ въ трехъ особахъ Божихъ, що *Іисусъ Христосъ* есть Богомъ и чоловѣкомъ, що за насъ терпѣвъ и Богу надоложивъ за нашѝ грѣхи, — що до спасеня потрѣбна *Божа благодать*, котру намъ Іисусъ Христосъ заслуживъ, а *Духъ св.* *удѣляе*, що Іисусъ Христосъ засновавъ *Церковь*, що давъ ѣй *видиму голову*, а тою есть Папа римскій, — що есть *одна* лише правдива церковь *католицка*, — о небѣ, пеклѣ и чистилищи въ загалѣ.

Науку катихисму пояснитъ о. катихитъ отвѣтными уступами зъ *Исторіи библійнои* старого и нового завѣта, котрои учать ся не систематично, лише принагодно зъ оповѣданя о. катихита.

Що до *молитвъ и пѣсень церковныхъ*, и *обрядовъ церковныхъ*, то тутъ належитъ повторити то, чого учили ся въ I. клясѣ и ту науку дальше розширити о сколько поняте дѣтей дозволитъ.

Подручникомъ школьнымъ есть малый Катихисмъ.

Кляса III.

Степень III. Рôкъ 3. и 4.

До сеи клясы и сего степеня ôтноситъ ся все то, що приписано для III. степени школъ трикласовыхъ.

Кляса IV.

Степень IV. Рôкъ 5. и 6.

До тои клясы и сего степеня ôтноситъ ся все то, що приписано для IV. степеня школъ трикласовыхъ.

Е к с о р т а або пояснене припадаючого Евангелія якъ въ школахъ триклясовыхъ. Ученикн III. клясы маютъ приступити до п е р ш о и с п о в ѣ д и, а ученики IV. клясы до п е р ш о г о с в. П р и ч а с т і я (що може стати ся вже въ I. пôвроцѣ) Перше причастіє має ôтбути ся торжественно. До сповѣди и св. Причастія треба молодѣжь приготовити, якъ то сказано высше.

б) Для школъ высшого типу.

I. Для школъ пятиклясовыхъ.

Кляса	I.	II.	III.	IV.	V.
Рôкъ	1.	2.	3.	4.	5. 6.
Годинъ	2.	2.	2.	2.	2.

I. К л я с а.

Плянъ той самый що для першого ôтдѣлу школъ одно и двоклясовыхъ або для I. клясы школъ три и чотырокласовыхъ. Наука ôтбуває ся на пôдставѣ образкôвъ, и въ той способъ якъ тамже вказано.

II. К л я с а.

М а л ы й К а т и х и с м ъ однакъ лише що найважнѣйшого, съ пропущенємъ труднѣйшихъ пытань якъ на II. степени (II. кл.) школъ чотырокласовыхъ. Съ наукою Катихисму треба лучити науку И с т о р і и б и б л і й н о и, котрои однакожъ учать ся не систематично, лишь принагôдно и зъ устного оповѣданя о. Катихиты (см. II. степ. [II. кл.] школъ чотырокласовыхъ).

Що до науки м о л и т в ъ, с п ѣ в у ц е р к о в н о г о и л и т у р г и ч н ы х ъ в ѣ д о м о с т е й, то належитъ тутъ се, що сказано при клясѣ (степени) II. школъ чотырокласовыхъ низшого типу.

III. К л я с а.

М а л ы й К а т и х и с м ъ цѣлый съ доповненємъ пытань пропущеныхъ въ клясѣ II. — К о р о т к а И с т о р і я б и б л і й н а, старый завѣтъ, не залишаючи дотычныхъ пытань зъ катихисму пояснювати ôтповѣдными оповѣданями подѣй такожь зъ нового завѣта.

Що до м о л и т в ъ, с п ѣ в у ц е р к о в н о г о и л и т у р г и ч н ы х ъ вѣдомостей, належитъ тутъ се, що сказано при степени III. (кл. III) школъ три и чотырокласовыхъ.

IV. Кляса.

Великій Катихисмъ цѣлый съ пропущенемъ зазначеныхъ пытань звѣздкою або хрестикомъ.

Коротка Исторія библійна, новый завѣтъ, не залишаючи дотычныхъ пытань Катихисму пояснювати отвѣтными оповѣданями библійными такожь зъ старого завѣта.

Що до молитвъ, спѣву церковного и литургичныхъ вѣдомостей належитъ тутъ се, що сказано при степени IV. (кл. IV.) школъ три и чотырокля̀совыхъ.

V. Кляса.

Наука отбувае ся въ двохъ лѣтахъ. Предметомъ науки е ~~Бôльшій~~ Катихисмъ и бôльша Исторія Библійна, и то такъ, що одного року бере ся Катихисмъ (въ обемѣ матеріялу клясы IV.) другого же року бере ся Катихизмъ цѣлый разомъ съ пытанями означеными звѣздкою, принагôдно же повтаряе ся Исторія библійна.

Зъ Литургики бере ся то, що находитъ ся при кôнци бôльшого Катихизму.

Що до молитвъ належитъ повтаряти съ ученниками тѣ молитвы, котрыхъ вже выучили ся, щобы ихъ правильно отмавляли. Що же до пѣсней церковныхъ, то, коли молодѣжь умѣе вже тѣ пѣсни, о котрыхъ вже була згадка высше, можь учити ще тропарѣвъ воскресныхъ, прокименôвъ, пѣсень похоронныхъ и иншихъ, котрѣ находятъ ся въ молитвенникахъ або спѣваннику школьнôмъ

II. Для школъ шестиклясовыхъ.

Кляса	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Рôкъ	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Години	2.	2	2.	2.	2.	2.

Кляса I. II. III. IV.

Все такъ, якъ въ школахъ пятоклясовыхъ.

Кляса V.

Исторія библійна бôльша старого и нового завѣта. Катихисмъ ~~повтаряе ся принагôдно.~~

Що до молитвъ и пѣсень церковныхъ см. то, що сказано при V. клясѣ школъ пятоклясовыхъ.

Кляса VI.

Катихизмъ ~~бôльшій~~ цѣлый, такожь пытаня означенѣ звѣздкою (по можности и хрестикомъ). Принагôдно повтаряютъ ся дотычнѣ уступы зъ Исторіи библійнои. — О церковныхъ обрядахъ пôсля Катихисму.

Молитвы и пѣсни церковнѣ, якъ въ кл. V.

Примѣтка. Въ 4. клясовыхъ школахъ съ пляномъ школъ высшого типу по мѣстахъ, мае ся удѣляти наука религіи такъ, якъ въ чотырохъ (I.—IV.) клясахъ школъ пято — и шестоклясовыхъ. — Ученникъ укôнчившій чотыри клясы школы людовои повиненъ бути приготованый до зложеня вступного испыту до школъ середныхъ.

б) Для школъ выдѣловыхъ.

I. Для триклясовыхъ школъ выдѣловыхъ мужескихъ и женьскихъ

Кляса	I.	II.	III.	
Рôкъ	5.	6.	7.	
Годинъ	2.	2.	2.	

Кляса I.

Исторія библійна ст. и нов. завѣта бôльша. Принагôдне повторене Катихисму.

Молитвы и пѣсни церковнӣ, якъ въ клясѣ V. школъ пято- и шесто клясовыхъ.

Кляса II.

Бôльшій Катихисмъ, такожь пытаня означенӣ звѣздкою (по можности и хрестикомъ). Принагôдно повторяютъ ся ôтвѣтнӣ уступы зъ Исторіи библійнои. О церковныхъ обрядахъ пôсля Катихисму.

Молитвы и пѣсни якъ въ клясѣ VI. школъ шестоклясовыхъ.

Кляса III.

Въ першôмъ пôвроцѣ Литургика. За пôдручникъ може служити Литургика приписана для школъ середныхъ. Ходитъ тутъ о поглублене вѣдомостей набутыхъ ~~вже въ II. клясѣ~~. До того послужатъ слѣдуючӣ части згаданои Литургики: Часть I.: О церквѣ и еи приналежностяхъ §. 1 — 15. Часть II.: О богослуженю Церковнôмъ §. 18, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 34, 35, 36. Служба Божа §. 41—56. Преждоевященыхъ §. 57. О св. Тайнахъ §. 59, 60, 61. Христіяньскій похоронъ §. 75, 76. — Часть III.: О празникахъ 77—79; 81—85, 87, 88. зъ 89. О Воздвиженю Ч. Креста §. 91, 92.

Въ другôмъ пôвроцѣ Исторія Церкви пôсля пôдручника для школъ выдѣловыхъ съ пропущенемъ тяжшихъ и для молодѣжи менше важныхъ параграфôвъ.

Примѣтка. Въ чотырохъ клясахъ народныхъ сполученыхъ съ выдѣловою школою удѣляе ся наука религіи пôсля пляну приписаного для чотырохъ клясъ школъ высшого типу.

Що недѣлѣ и свята довжна ôтбувати ся ексорта для молодѣжи школы выдѣловои разомъ съ молодѣжію школы людовои, сполученои съ выдѣловою.

II. Для пятоклясовыхъ школъ женьскихъ.

Кляса	I.	II.	III.	IV.	V.	
Рокъ	5	6	7	8	9	
Годинъ	2	2	3	1 (2)	1 (2)	

Кляса I. и II. и III.

Той самъ плянъ що для I. и II. и III. клясы школъ выдѣловыхъ триклясовыхъ.

Кляса IV.

Наука вѣры после Катихисму для I. клясы школъ середныхъ о. А. Тороньского.

Кляса V.

Наука моральности на подставѣ Катихисму для I. клясы школъ середныхъ о. А. Тороньского. — (Науку вѣры зъ попередного року въ короткости повторити).

Ексорта, якъ въ школахъ триклясовыхъ выдѣловыхъ.

Примѣтка. Для класъ III. IV. и V. приписуе плянъ для науки релігіи по одной годинѣ тыжнево, однакожь за порозумѣнемъ Власти Церковнои съ ц. к. Радою Школьною Краевою може се число бути пднесене до двохъ.

III. Для шестоклясовыхъ школъ женьскихъ.

Кляса	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Рокъ	5	6	7	8	9	10
Годинъ	2	2	2	1 (2)	1 (2)	1 (2)

Кляса I. II. III. IV. и V.

Плянъ той самый що въ пятоклясовыхъ школахъ выдѣловыхъ.

Кляса VI.

Исторія церковна после подручника для школъ выдѣловыхъ съ доповненемъ пропущеныхъ §§. въ клясѣ III.

Число годинъ може за порозумѣнемъ Власти церковнои съ ц. к. Радою Школьною Краевою бути поднесене зъ однои на двѣ.

Ексорта якъ въ школахъ выдѣловыхъ три — и пятоклясовыхъ.

Щобы управильнити науку релігіи и впровадити одностойность що до розкладу предмету и методичного поступованя въ цѣлой епархіи, выдавъ Еписко-

скій Ординаріятъ повысшу нову „Инструкцію и Пляны до науки религіи въ школахъ народныхъ звычайныхъ и выдѣловыхъ“, съ увзгляднене̑мъ новои организаціи школъ народныхъ и приписаныхъ книжокъ шкôльныхъ для науки религіи. Инструкція та и Пляны тѣ маютъ обовязувати съ початкомъ слѣдуючого т. е 1898/9 року шкôльного въ цѣлôй епархіи, и до нихъ маютъ ся примѣнити всѣ Всч. оо. Душпастырѣ и Катихиты. Всѣхъже Всч. оо. Декановъ и Комисарѣвъ ординаріятскихъ, котрымъ порученый есть надзôръ надъ наукою религіи, обовязуе̑мъ, щобы наглядали надъ выконане̑мъ сихъ плянôвъ, и сеи инструкціи.

Де бы задля мѣсцевыхъ обставинъ н. п. коли одинъ о. Душпастырь мае больше шкôлъ до заосмотреня и зъ причины обовязкôвъ душпастырскихъ не есть въ станѣ выповнити всего приписаного числа годинъ, або задля недуги, або коли катихитъ приневоленый стягати дѣти рôжныхъ степеній науки въ одинъ ôтдѣлъ разомъ, — выконане приписаныхъ плянôвъ въ цѣлости не було можливымъ, тамъ довжнѣ они старати ся о скôлько можь, приближати ся до осягненя тои цѣли, яка тутъ подаными плянами зазначуе ся.

Въ кôнци обовязуе̑мъ всѣхъ Всч. оо. Душпастырѣвъ, Катихитôвъ, Деканôвъ и Комисарѣвъ ординаріятскихъ, щобы съ сею Инструкціею и сими Плянами добре обзнакомили ся.

От Еп. Ординаріята.

Перемышль, дня 23. Мая 1898.

Ч. 2566.

О выдавництвѣ „Kalendarium manuale utriusque ecclesiae Orientalis et Occidentalis о. Ник. Ніллесъ.

Ч. 44.

О. Николай Ніллесъ Т. Іис. св. Богословія и св. Канонôвъ докторъ и професоръ на всеучилищи въ Інсбруку (Тыроль) выдавъ поновно обширнѣйше и бôльше исправлене славне свое дѣло зъ р. 1895 Kalendarium manuale utriusque ecclesiae Orientalis et Occidentalis въ Інсбруку (Innsbruck) въ Тыроли; Томъ I. festa immobilia (въ цѣнѣ 3 злр. 50 кр.) Томъ II. festa mobilia (за 5 злр.) (У Всв. о. Автора получити можна о четверту часть дешевше). Закупно сего цѣнного дѣла Всч. Клирови поручае ся.

От Еп. Консисторіи.

Перемышль, дня 26. Мая 1898.

ХРОНИКА.

Именованѣ:

Ч. 2282. О. Максимовичъ Іосифъ, сотрудникъ катедральный им. пров. катихитомъ при 6-клясовой школѣ женьскôй имени св. Ядвиги въ Перемышли.

Ч. 2413. О. Хотинецкій Купріянъ, и о. Терлецкій Володимиръ, дѣйствительними катихитами; першій при школѣ выдѣловой женьской, другій при школѣ выдѣловой мужеской въ Ярославю.

Каноничну институцію получили:

Ч. 2354. О. Мисикъ Василій на Ванькову, дек. Лѣского.
„ 2424. „ Заремба Іосифъ на Теплицѣ дек. Ярославского.
„ 2474. „ Феціца Михаилъ на Чорнорѣки дек. Коросняньского.
„ 2501. „ Плешкевичь Іоаннъ на Боратынъ дек. Белского.
„ 2876. „ Прокопъ Іоаннъ на Дубровицю дек. Ярославского.

Завѣдательства получили:

Ч. 2196. О. Янювъ Петро въ Гуснôмъ выж. дек. Высочаньского.
„ 2254. „ Бордунъ Димитрій въ Башни дек. Любачôвского.
„ 2758. „ Титаръ Іоаннъ въ Волчôмъ горѣш. дек. Жукотыньского.

Сотрудництва получили:

Ч. 2354. О. Ильницкій Володимиръ въ Теплицяхъ дек. Ярославского.
„ 2424. „ Пѣрожокъ Кирилъ въ Купновичахъ дек. Комарняньского.
„ 2333. „ Лициняkъ Василій въ Жужели дек. Белзкого.
„ 2692 „ Ляврецкій Василій въ Мостахъ вел. дек. Угнôвского.

Увôльнене отъ испыта конкурсового получили:

Ч. 2213. О. Дуркотъ Юліянъ парохъ въ Мшанной.
„ 2154. „ Журавецкій Григорій парохъ въ Явôрнику рускôмъ.
„ 2318. „ Мосевичь Володимирь парохъ въ Новôмъ селѣ.
„ 2599. „ Липиньскій Іосифъ парохъ въ Миговой.
„ 2641. „ Жарскій Іоаннъ парохъ въ Глуднѣ.

Отпустку для поратованя здоровля получили:

Ч. 2328. О. Миколаевичь Константинъ на 3 мѣсяцѣ.
„ 2411 „ Ивасѣвка Алексій на 6 недѣль.
„ 2546. „ Яворскій Корнилій на 3 мѣсяцѣ.
„ 2635. „ Сѣнкевичь Купріянъ на 8 недѣль.
„ 2757. „ Витошиньскій Петръ на 8 недѣль.

Ч. 2158. Въ поновну пропозицію на парохію Добра шляхоцка дек. Бирчаньского принятû: 1. Гудзю Діонизій, 2. Титарь Іоаннъ, 3. Шандровскій Іосифъ, 4. Ясеницкій Петръ.

Ч. 2294. Высоке ц. к. Намѣстництво розпорядженемъ зъ дня 25. Цвѣтня 1898. Ч. 32944 призволило на дотацію рôчныхъ 300 злр. зъ религійного фонда на оденъ рôкъ для сопомочника пароха въ Чирной дек. Мушиньского.

Ч. 2419. Тоєжь розпорядженємъ зъ дня 1. Мая 1898. Ч. 36496 призволило на таку саму дотацію для сопомочника пароха въ Яблôнцѣ нижной дек. Высочаньского.

Ч. 2596. Тоєжь розпорядженємъ зъ дня 7. Мая 1898. Ч. 38889 призволило на таку саму дотацію для надати ся маючого пароху въ Волощи сопочника.

Ч. 2776. Тоєжь розпорядженємъ зъ дня 14. Мая 1898. Ч. 39733 призволило на таку саму дотацію для сопомочника пароха въ Ульгôвку дек. Угнôвского.

Отъ Еп. Консисторіи.

Перемышль дня 26. Мая 1898.

Константинъ,
Епископъ.

Зъ друкарнѣ П. Джулыньского въ Перемышли.